

TF
JUNI 1981

TEMA:

HVOR GÅR KINA?

LEDER: KINA-DISKUSJON I PARTIET

Vi lanserer i dette nummeret den Kina-diskusjonen som tidligere er varslet. Vi innleder diskusjonen med å legge fram tre ulike syn til debatt. Spørsmålet om Kina er stort og komplisert, derfor har vi tenkt å gi oss god tid på diskusjonen. SK har ikke planlagt noen obligatoriske partimøter om Kina i år, men vil først legge opp til det neste vår. I mellomtida er det meningen å legge fram mest mulig materiale i en oversiktlig form. TF vil trykke debattinnlegg om spørsmålet, og etterhvert vil også Røde Fane og Klassekampen bli tatt i bruk.

Diskusjonen om Kina er viktig nok i seg sjøl, fordi det å utvikle en sjølstendig analyse fra partiets side av utviklinga i Kina må være en viktig del av vår internasjonale analyse. Men det er også viktig å studere positive og negative lærdommer fra Kina for å få en bedre forståelse for hva sosialisme er for noe, og for å få et bedre grep om å anvende marxismen-leninismens prinsipper på virkeligheten. Diskusjonen om Kina er samtidig en del av partiets sosialismediskusjon, fordi prinsippene for sosialistisk økonomi osv. må stå sentralt i hele Kina-diskusjonen. Vi vil altså helt sikkert komme til å lære mer om sosialismen som system, og lære mer marxistisk teori ved å studere Kina. Sjøl om Kinas erfaringer ikke kan overføres direkte på Norge, vil denne typen lærdom gjøre partiet kollektivt dyktigere til å analysere den norske revolusjonens muligheter. Vi vil ikke minst derfor oppfordre alle debattanter til å legge vekt på argumentasjon og grundighet, slik at vi får en saklig og avklarende debatt.

Redaksjonen.

KRITIKK AV SIDER VED POLITIKKEN TIL KKP

I denne artikkelen tar jeg opp noen sider ved KKP's politikk til kritisk vurdering. Emnet er stort. Plassen tillater ikke en fullstendig gjennomgang. Jeg skal derfor nøye meg med eksempler som viser retninga på sånt som jeg mener er negativt. Grundigere argumentasjon og dokumentasjon får eventuelt komme seinere.

METODEN: HVA KAN VI VITE SIKKERT OM KINA?

Først vil jeg understreke hvilke forbehold jeg mener vi må ta.

Kina er et meget stort land. Informasjonene vi har om det som virkelig skjer er begrensa

Den kinesiske propagandaen har aldri vært noe pålitelig informasjonskilde, særskilt når det gjelder å få greie på *alle* sider ved utviklinga. Ta

f.eks. ei sak som at vi mangler pålitelig offisiell statistikk. Utenlandske reisende ser en del viktige saker. Men de kommer sjelden under overflaten, og får dessuten bare dekket veldig små deler av dette veldige landet. Noen vil at vi skal stole i hovedsak på den vestlige pressa. Vi har utvilsomt gjort feil i å avskrive riktig informasjon fra denne kilden. Men nyere historie dokumenterer også at det er mange ting den vestlige pressa ikke veit. Den er sjølsagt også prega av borgerlig ideologi, og den blir nok også nå manipulert en del av kinesiske embetsmenn som vil ha fram sine særstandpunkter.

Vi veit at den kinesiske revolusjonen betydde svær framgang for Kinas bønder, utrydda narkomani, prostitusjon, tigteri i byene, innførte allmenn skolegang, gjorde fabrikkene til sosialistisk statseiendom osv. Alt dette er

positive faktorer, som jeg mener utvilsomt er hovedsida. Derfor er det også all grunn til å råde land som grovt sett kan kalles tilsvarende (som India, Vietnam, Nigeria, Etiopia) til å følge Maos vei, lage kommunistpartier av hans type, gjennomføre revolusjoner etter mønster av Kinas ny-demokratiske og sosialistiske revolusjon.

Men når det gjelder den *noyaktige* virkningen av Kinas industripolitikk, utdanningspolitikk osv. i de siste 20 åra, så har vi påstander som er vanskelige å underbygge med helt sikre fakta. Når det gjelder hva de sentrale deltakerne i fraksjonskampene i denne perioden faktisk har gjort, hva Liu er ansvarlig for, «firerbanden» er ansvarlig for osv. så har vi også for det meste fraksjonelle påstander å bygge på. Ved nitid detektivarbeid kan vi noen ganger vise at noe er rett, anna er feil. Den store avstanden mellom kinesisk offisiell propaganda og kinesisk virkelighet er blitt åpenbar når vi i *dag* slår tilbake og leser artikler fra kulturrevolusjonen. Dette maner til forsiktighet. Når det gjelder artiklene som står i Beijing Rewiew i *dag* har vi følgelig også stor grunn til skepsis. Vi må ikke tru at noe er sånn fordi det står en artikkel i kinesisk presse.

Et forbehold er altså at vi har vanskelig for å få tak i pålitelige opplysninger om mye av det som skjer i Kina.

Et anna forbehold er at *teorien* som vi trenger til å *vurdere* disse opplysningene ikke er fullkommen. I kritikken av revisjonismen i Sovjet i 60-åra skreiv KKP-teoretikere mye om hva de mente var årsakene til revisjonismen og ikke kunne forenes med sosialismen. I dag blir mye av dette igjen kritisert og forkasta. Vi kan mene at mye av denne kritikken er revisjonistisk. Problemet er at medisinen mot revisjonisme som Mao anviste ikke har vist seg å virke. Uansett hvilket synspunkt vi ser det fra, så har kulturrevolusjonen lidd nederlag. Logisk sett har vi altså følgende to muligheter: Enten så Mao feil, kulturrevolusjonen var en eneste svær, tragisk feiltakelse, sånn som KKP sier offisielt i dag. Eller Mao hadde rett, men i så fall virka ikke kulturrevolusjonen etter hensikten, for den har bragt Lius politikk tryggere til makta i Kina

enn den var i 1965. Det må følgelig bety at Mao *ikke* har gitt fra seg noen tilfredsstillende teori for åssen revisjonismen bekjempes under sosialismen. Dette krever at vi må gå gjennom teorien om revisjonismen på nytt.

Vi har altså ufullkommen kunnskap, og en uferdig teori til å vurdere denne kunnskapen med.

Disse forbeholda vil jeg ta med i rekninga når jeg kritiserer sider ved KKP's politikk.

Jeg kritiserer teoretiske artikler og utenrikspolitikk. Jeg mener at disse områdene viser en negativ utvikling. Men jeg vil foreløpig ikke slutte noe sikkert om utviklinga i *Kina* på grunnlag av dette.

Jeg ser tendenser som jeg oppfatter som revisjonistiske. Men jeg veit ikke i hvilken grad denne politikken virkelig blir lagt til grunn for en svær omforming av Kinas økonomi. Jeg kan ikke vite om hele partiet, staten og hæren står bak denne forma for politikk. Jeg veit svært lite om hva som rører seg ute i massene av kinesiske arbeidere og bønder.

Jeg vil derfor ikke gå fra en feilaktig artikkel i et blad til en allmen slutning om hele det kinesiske samfunnet. Jeg vil ikke påstå at sosialismen i Kina holder på å gå under på grunn av dette.

I våre dagers verden er et sosialistisk samfunnssystem alltid en kjær blomst. Så også i Kina. Prinsippielt mener jeg at sosialismen i *ethvert* sosialistisk land *alltid* er i fare. Hvordan det går i Kina kan jeg foreløpig ikke si noe sikkert om.

Det betyr ikke at jeg mener at det er *umulig* å slå fast på litt lengre sikt, om sosialismen skulle gå under i Kina. Hvis f.eks. folkekommunene blei lagt ned til fordel for familiebruk mener jeg det ville være et helt klart bevis på at sosialismen hadde lidd nederlag. Men denne typen fundamentale endringer kjenner jeg ikke til.

Vårt parti har partiforbindelser med KKP. Så lenge ingen kan vise at Kina har skifta farge, bør vi fortsatt ha det.

Kritikken min får derfor form av kritikk av feil som blir propagandert fra et søsterparti.

Uansett utviklinga på mange områder i Kina,

fins det et stort antall *prinsipielle* spørsmål og *konkrete* spørsmål der vi *kan* slå fast hva som er rett og feil. Om noen f.eks. vil si til oss at DNA er et parti som kjemper for sosialismen, så kan vi med sikkerhet svare at det er feil.

Denne typen kritikk er det jeg legger fram her.

HOLDNINGA TIL DEN KOMMUNISTISKE VERDENSBEVEGELSEN

I 60-åra og først i 70-åra dreiv KKP internasjonal propaganda for at revolusjonære kommunister i alle land skulle organisere *egne* uavhengige marxist-leninistiske partier.

I denne perioden hadde KKP også kontakt med revisjonistiske partier, som f.eks. regjeringspartiet i Romania. Dette kunne forklares som taktikk i kampen mot sosial-imperialismen. Å bryte med Romania - kunne man si - ville føre til at Sovjet fikk sterkere innflytelse.

I slutten av 70-åra endra denne politikken seg. Bl.a. tok KKP partiforbindelser med Jugoslavia, erklærte at Jugoslavia var et sosialistisk land og Tito en »stor marxist-leninist». KKP-ledere erklærte offisielt at holdninga til Sovjet avgjorde forskjellen på ekte og falske sosialistiske land.

Jugoslavia er av de mest åpent kapitalistiske landa i Øst-Europa. Hvis vi skal ta på alvor at Jugoslavia er sosialistisk, så har innbyggerne f.eks. i Ungarn ingen grunn til å kjempe for noen samfunnsomveltning, *bare* for en endring av *utenrikspolitikken*. Norge med sin form for kapitalisme må fortone seg som et klart bedre alternativ for arbeiderne enn Jugoslavia, med sin rikdom og fattigdom, arbeidsløshet, fremmedarbeidere, diskriminering av minoriteter, manglende politiske frihet osv.

Seienere er dette blitt fulgt opp med parti- anerkjennelse av Italias »KP», Spanias »KP», og nå Mitterrands franske Sosialistparti. Italias KP blir erklært for å være et kommunistisk parti som leder kampen for sosialismen i Italia.

Dette er helt klart uriktig. »IKP» er et tvers gjennom kapitalistisk parti som slåss for

regjeringsmakta under kapitalismen og ellers ikke *er noe mer »radikalt» enn DNA*. SP i Frankrike *er det franske søsterpartiet till DNA*.

Alle disse partiene går inn for »fredelig overgang til sosialismen» dvs. at i virkeligheten går de inn for at arbeiderne skal godta det borgerlige parlamentariske systemet og kapitalismen. Det er verdt å merke seg at i Kina dukker det også opp en diskusjon om muligheten for »fredelig overgang».

Jugoslavias regjeringsparti har en teori om at ikke bare splittelsen mellom revisjonister og kommunister i 60-åra var feil, men splittelsen mellom Lenins bolsjeviker og sosialdemokratene etter 1.verdenskrig var også feil.

KKPs internasjonale kontakt-politikk følger nå i *praksis* det samme mønsteret som den Jugoslaviske. Det er ingen *prinsipielle* hindringer i veien for at KKP kan anerkjenne DNA eller SV som søsterpartier. Det avhenger av to andre faktorer:

- om de er villige
- forholdet deres til Sovjet.

KKP opprettholder forbindelser med noen ml-partier i Vesten. Men det er klart for alle at disse forbindelsene blir prioritert langt etter forbindelsen med euro-revisjonistiske partier som det italienske, spanske, greske (og tilmed det i San Marino).

Det beste som kan sies om denne politikken er at den tar sikte på å samle motstand mot Sovjet. Jeg mener likevel at den er prinsipielt sett feil. Fordi:

- den internasjonale kommunistiske bevegelsen må utvikle forbindelser og støtte mellom *virkelige* kommunistpartier i forskjellige land. Vi ønsker ikke at KKP skal lede andre partier, heller ikke at vi eller noen andre leder andre enn seg sjøl. Men på den andre sida ønsker vi heller ikke at kommunistene skal støtte de som motarbeider kommunistene i andre land.

Ta f.eks. Italia. Virkelige italienske kommunister må kjempe mot »IKP». KKP's erklæringer om at IKP leder arbeiderklassen, arbeider for sosialismen og er et virkelig kommunistparti, kan ikke unngå å være et slag mot dem.

- for at kommunistpartier skal kunne gro fram i

nye land, er det nødvendig at marxismen-leninismen- Mao Zedongs tenkning blir propagandert internasjonalt.

Uansett SUKPs feil under Stalin, så er det et faktum at den sovjetiske propagandaen for kommunismen førte til at det oppsto kommunistpartier i tallrike land i Asia og Latin-Amerika. På samme måte førte f.eks. det tyske karxistiske sosialdemokratets propaganda til at partier som DNA blei oppretta.

Vårt part blei oppretta under innflytelse av den Kinesiske og seinere den Albanske propagandaen for marxismen-leninismen.

I streikebevegelser, studentbevegelser, fri - gjøringsbevegelser osv. gror det fram aktivister som liter etter et alternativ til kapitalismen. De kan ikke utvikle marxismen sjøl, fra ingenting. At det fins noen som sprer den internasjonalt har svært stor betydning.

KKP har nå i praksis holdt opp med det. Hva propaganderer KKP? Kamp mot Sovjet. Det er bra. Men uten å nevne nødvendigheten av å skape kommunistpartier, av nydemokratisk og sosialistisk revolusjon. Hva kan det bli av kampen på lengre sikt da?

For vesten propaganderer KKP partier som »IKP» og frankrikes Sosialistparti.

- I et stort antall ml-partier rundt om i verden hersker det politisk forvirring. Revisjonistiske høyrestrømninger og likvidasjonisme sprer seg. Dette er delvis mye utløst av den kinesiske kritikken av »firerbanden» og Mao. Det blir nå kraftig skjerpa av KKP, som marxist-leninistene er vant til å se som forbilde, aktivt propaganderer for en politikk som i sin konsekvens må føre til at ml-partiene legger seg ned.

Hvis »IKP» er en del av den internasjonale kommunistiske bevegelsen, hvorfor da gå inn i et lite rødt parti som kjemper for revolusjon? Hvis frankrikes sosialdemokrati er et arbeiderparti, hvorfor ikke gå inn i det franske eller svenske eller norske sosialdemokratiet? Hvis Jugoslavia er sosialistisk, hvorfor da kjempe for noen revolusjonær endring av de andre landa i Øst-Europa?

De i vesten som tar KKP's linje for partiforbindelser på alvor, må enten gå inn for å likvidere sitt eget parti til fordel for revisjon-

ister eller sosialdemokrater, eller de må si at hvis dette er sosialismen og kommunismen, så har de ikke noe bruk for denne forma for politikk. Dette skjer også faktisk. Tysklands KPD la ned seg sjøl. I SKP er det krefter som vil melde partiet inn i sosialdemokratiet.

Reaksjonen mot denne politikken kan føre aktivister i armene på trotskisme, »firerbanden»-tilhengere eller tilmed tilhengere av APA.

KKP's politikk for den internasjonale kommunistiske bevegelsen gir et sterkt bidrag til å desorganisere de nye ml-partiene i en situasjon da krigsfaren øker og klassekampen skjerper seg. Erfaringer fra flere land viser at de *objektive* mulighetene for framgang for en marxist-leninistisk politikk nå er større enn noen gang før. Samtidig klapper stadig flere partier sammen på grunn av *indre* politiske problemer. KKP's politikk for partiforbindelser skjerper det.

Vi må derfor slå fast for oss sjøl at denne politikken er feilaktig og skadelig, dersom vi vil bevare vårt *eget* parti samla og revolusjonært i tida som kommer.

KINAS UTENRIKSPOLITIKK

Kina er i dag det store land i verden som går mest konsekvent imot Sovjets ekspansjonisme. Dette er svært positivt. Det er viktig for oss, et lite parti i et lite land som ligger i faresonen.

Kina er hovedstøtta til Demokratisk Kampuchea. Kina gir våpenstøtte til den afganske geriljaen. USA f.eks. støtter ingen av dem. Jeg mener dette er hovedsida til Kinas internasjonale politikk.

Jeg oppfatter kritikken av Kinas utenrikspolitikk som underordna. Her skal jeg nevne tre eksempler som jeg likevel oppfatter som viktige.

- Satsinga på politikere i Vesten av typen Maggie Tacher. Jeg har ingen prinsipielle forbehold mot å samarbeide med sånne som Tacher. Hun er ikke verre enn Bresnjev. Men hun er en ekstrem borgerlig politiker som får størstedelen av arbeiderklassen og fagforeningene i England mot seg, og etterhvert

også store sentrumsgrupper i borgerskapet. Når Kinas propaganda og diplomati ensidig knytter kontakter med og skryter av Maggie fordi hun er mot Sovjet, så betyr det at Kina risikerer å få en baksmell når Maggie ganske sikkert ramler ved neste valg.

- Ensidighet i behandlinga av Salvador - mellom-amerika. Kina har erklært støtte til de anti-fascistiske, anti-feudale bevegelsene i disse landa. Men i det siste at Kinas propanganda gått over til å legge hovedvekta på Sovjetisk/Kubansk infiltrasjon, ofte ved å sitere kilder i USAs regjering.

Opprøra i disse landa retter seg naturlig mot USA fordi USA er den viktigste imperialistmakta der. Det er også faktisk sant at de har lav årvåkenhet mot sosialimperialismen, Kuba, Sovjets redskap, styrker seg farlig i området nå.

Advarsler mot Sovjet og Kuba er derfor på sin plass. Men samtidig er faren for USA-intervensjon stor. Land i området og i Europa som advarer mot USA-intervensjonen gjør rett.

Ved å bare advare mot Sovjet/Kuba og i propagandaen kjøre parallellt med USA risikerer Kina å *miste* sin inflytelse i både opprørsbevegelsene og i de sjølstendige landa i området som er mest sjølstendige. I værste fall vil det *lette* Kubas infiltrasjon.

- Holdninga til Afghanistan-bevegelsen i Vesten. I de landa der denne bevegelsen har noen betydning har Kina *unnlatt* å samle opplysninger om den for å bruke i sin propaganda. Sammenlikn med demonstrasjonene mot USA i Vietnam for ti år sida. Da gjenga Kinas telegrambyrå samvittighetsfullt alle vietnamdemonstrasjoner i sitt internasjonale telegrambyrå. Det fikk stor betydning for land der Vietnam-bevegelsen ikke var utvikla. I dag driver enkelte land godt Afghanistan-arbeid, andre ligger brakk. Kinas internasjonale propaganda ignorerer spørsmålet.

Jeg oppfatter som en fellesnevner i disse eksemplene at Kinas utenrikspolitiske ledelse har en ensidig taktikk som bygger på stater, statsledere ved makta og konservative, anti-sovjetiske politikere. Det som mangler er en taktikk for opposisjonspartier (inklusive borgerlig og sosial-demokratisk opposisjon) som har

store muligheter for å komme til makta, masseorganisasjoner og anti-sosial-imperialistiske massebevegelser.

Jeg skal ikke drøfte hva som kan være årsakene til denne taktikken. Men jeg vil peke på at den på viktige felter *ikke* er den best mulige metoden for å samle maksimalt med krefter mot sosial-imperialismen. Tvert imot kan den på noen viktige områder faktisk hemme utviklinga av den internasjonale fronten mot Sovjet.

ENKELTE SPØRSMÅL TIL DEN ØKONOMISKE POLITIKKEN

Dette er et svært og vanskelig felt der plassen ikke tillater meg å skrive en brøkdel av det jeg mener. Dette blir derfor mer en slags smakebiter.

Jeg mener at det sosialistiske samfunnets politiske økonomi er et felt der den marxistiske teorien er kort utvikla.

Jeg har ut fra dette en del kritikk av sentrale teoretiske slutninger om sosialismens økonomi hos Stalin og Mao. Jeg mener at det er vanskelig som ikke er forstått og løst i teorien som har vært med på å skape kriser i Sovjets og Kinas sosialistiske økonomier. Det betyr ikke at disse problemene er uløselige eller at en sosialistisk økonomi ikke kan fungere. Hovedsida ved de sosialistiske økonomiene til nå er at de har ført til rask utvikling og sosiale forbedringer. Men foreløpig mener jeg at de *faktisk* ikke er løst.

-Bla. mener jeg at Mao og Stalin undervurderte i hvilken grad verdiloven *faktisk* virker, også innenfor et strengt regulert og dirigert sosialistisk system. (Dette betyr ikke nødvendigvis at jeg går inn for å slippe løs frie markeder. Det kan tvert imot bety at det er riktig å gå inn for strengere reguleringstiltak for å holde den spontane virkninga av verdiloven i sjakk). Jeg mener også at de undervurderte vanskene med å distribuere mange varer innafor en høyt utvikla økonomi så lenge tilbud og etterspørsel ikke får påvirke lettindustri-produksjonen. Jeg mener at sosialismen mangler en tilfredsstillende teori for å effektivt øke arbeidsproduktiviteten raskt og

ta i bruk tekniske nyvinninger. Samla sett mener jeg at Stalin og Mao undervurderte vanskene med å styre en høyt utvikla økonomi etter en strengt sentralisert statsplan.

Jeg mener at mye av kritikken av »firerbandens» økonomi opplagt er riktig. I deres propaganda mangler det helt at produktiv-kreftene må utvikles for at sosialismen skal stabilisere seg. I steden legges all vekt på ideologien og personlig oppfordring. »Firerbanden» propaganderte en slags fattigmanns- og askesekommunisme som ideologi ligger nærmere anarkismen enn marxismen. Planer og planmål lyser også med sitt fravær i deres propaganda. Jeg er overbevist om at »firerbanden» gjorde skade ved å hindre satsing på store industriprosjekter, nødvendig teknologisk utenrikshandel og utvikling av intellektuelle vitenskapelige kadre. Derfor var det ikke vanskelig for meg å støtte satsinga på moderniseringa etter »bandens» fall, *særlig* så lenge dette så ut til å skulle gjøres ut fra en sentral statsplan som skulle mjukes opp forsiktig etter anvisningen hos Mao i »de ti store forhold».

Men snart skjedde det mer. Det starta en diskusjon som ville gå mye lengre.

Diskusjonen om økonomien i Sovjet i 50-åra og diskusjonen om økonomien i Kina i 70-åra *begynte* som kritikk av svakheter i den statlige planøkonomien og teorien for den. Jeg trur dette var på grunnlag av virkelige vansker og feil. Jeg syns derfor også at det er vanskelig å i *utgangspunktet* avvise alle de forslaga til økonomiske reformer som har kommet fram.

Nå veit vi jo at denne debatten i Sovjet i 50-åra blei en brekkstang for revisjonismen og utvikling av teorier for å likvidere det sosialistiske systemet. Så hvordan går det med den kinesiske debatten?

Med alle forbehold for hva som blir *gjennomført*, så mener jeg at flere av de *teoriene* som blir fremma i denne debatten nå er både feilaktige og borgerlige, og egna til å gjøre stor skade om de blir satt ut i livet. Eksempler:

- Det blir hevda at Kina trenger et fritt kapitalmarked for å tilpasse seg endringene i utenriksmarkedet og innenriksmarkedet. Jeg kan godt innse at et *begrensa* fritt kapital-

marked kan være gunstig, f.eks. for raskt å følge endringer i verdensmarkedet. Men problemet med et fritt kapitalmarked er at kapitalen flyter dit profitten er høyest. Flyter den *til* et sted, så må den nødvendigvis flyte *fra* et annet sted.

Derfor er et *allment* fritt kapitalmarked ufor- enlig med *planøkonomi*. Plutselig blir det svært profitt på å selge baderinger til Australia. Dermed forsvinner kapitalen fra Sjukehus og jernbanebygging. Dette problemet blir ikke drøfta i de kinesiske artiklene jeg har lest.

- Det blir hevda at kinesiske bedrifter som ikke går med profitt, skal legges ned. Dette er problematisk.

I beste fall dreier det seg om en form for statskapitalisme eller »kinesisk NEP». Sosialisme er det ihvert fall ikke. Sosialisme er ikke produksjon for *profitt* (dvs. høyest mulig fortjeneste på investert kapital) men produksjon for å skape et samfunnsmessig *overskudd*.

Legge ned en bedrift som ikke gir *profitt* kan samtidig føre til reduksjon av det samfunnsmessige *overskuddet* i en by eller et distrikt. F.eks. fordi produktet er viktig i anna produksjon som gir stort overskudd, eller fordi arbeiderne ikke får anna samfunnsnyttig arbeid. Mange former for virksomhet kan faktisk ikke gi profitt, som f.eks. sosial sjukehusdrift eller veibygging.

Videre vil kravet om *profitt* kombinert med et *fritt kapitalmarked* i prinsippet også føre til at kapitalen blir trekt ut av bedrifter som gir profitt til fordel for bedrifter som gir høyere profitt. Disse problema blir heller ikke drøfta i de kinesiske artiklene jeg har lest.

- Daqing blir ikke nevnt lengre. Daqai blir kritisert for svindel med produksjonstalla. Denne kritikken kan for alt jeg veit være riktig.

Samtidig propaganderer pressa for at om alle skal bli rike må noen bli rikere først. Det er derfor ikke gærent at forskjellene i inntekt øker. Det er heller ikke gærent å jobbe for å berike seg.

Jeg skal ikke ta opp historiske paralleller med denne parolen, sjøl om Stalins kritikk mot Bukarins parole »berik dere» uvilkårlig dukker opp i minnet. Derimot vil jeg peke på problemer for denne politikken i arbeidet for å utvikle

Kinas økonomi.

Fordelen med eksemplene Daqing/Daqai var at de propaganderte for hardt arbeid med lokale krefter, uten å vente på statlig hjelp og uten å håpe på stort utbytte på kort sikt. Altså en slags puritansk kommunistisk arbeids- og sparemoral. Dette svarer til den økonomiske virkeligheten i Kina. Kinas behov for infrastruktur, maskiner osv. er enorme. Kinas kapasitet for å utvide forbruket hos mesteparten av landbefolkninga med industrivarer vil fortsatt være liten i mange år, Jobbe hardt med egne krefter, være nøysom og ikke tenke mest på egen fordel er nøktern og

realistisk politikk.

Ulempen med parola om å jobbe for å bli rik er at veldig store deler av kinas befolkning har ingen muligheter til det. Fattigbønda i de skrinneste distriktene har ikke mye å håpe på dersom det er målet. For den dyktigste ungdommen må konsekvensen av denne parolen være å rømme fattigbygda for en jobb i statsadministrasjonen.

Om nå Daqai ikke kan brukes som eksempel, så er problemet at ikke noe anna tilsvarende er satt i stedet. Massene i Kina kan ikke oppmuntres til å bli på sin plass og slite seg framover der med paroler om at noen få skal jobbe for å bli rikere først. Enhver vil da naturlig mene at det er greit, og i så fall bør det bli meg! Kina kan bare bygge seg opp på grunnlag av en økonomisk moral som oppfordrer til å løfte i flokk for det felles beste. Parola om at noen skal bli rikere først er feilaktig og skadelig økonomisk. - Noen økonomer kritiserer folkekommunene for å være primitive økonomiske enheter, bl.a. fordi de inneholder så mange ulike former for produksjon og derfor ikke tillater så effektivt ei samfunnsmessig arbeidsdeling som en økonomi bygd på mindre jordbruksenheter kombinert med industri. I utkanten av denne debatten (?) spøker ideen om »effektive familiebruk».

Fra en synsvinkel er folkekommunene sjølsagt primitive. Bl.a. er de lite mekanisert. Jeg trur også at mange av dem spiser opp omtrent alt de produserer og derfor har store vansker med å øke produksjonens ærlig.

Men fra flere andre synsvinkler er de svært nyttige, ja effektive økonomiske enheter.

De tillater lokal administrasjon å bygge infrastruktur (veier, terasser, kanaler) med lokal arbeidskraft og lokale redskaper som ellers ikke ville blitt brukt. Alternativet uten folkekommuner måtte være at staten betalte for sånt arbeid fra statlige fonds, eventuelt at denne arbeidskrafta gikk arbeidslaus på en form for trygd, eventuelt at den tigde og sulta. Om dette blir betrakta som kapitalinvesteringer så er folkekommunene uhyre konkurransedyktige!

Folkekommunene er lokale planleggingsenheter med et visst spillerom som samtidig (så lenge de ikke er mekaniserte) er forholdsvis uavhengig av den statlige planen. Det betyr at de gir den kinesiske jordbruksøkonomien en stabilitet som er større enn om de skulle bygge på mindre økonomiske enheter som dreiv mye mer omfattende handel seg imellom og med et statsmarked.

Folkekommunene er lokale administrasjonsenheter som betaler kostnadene for skolevesen, kommuneadministrasjon, organiserer forsvar, lager visse former for trygdekasse osv. pga. overskuddet fra egen produksjon. Om de blei nedlagt ville hundrevis av millioner av kinesiske bønder stå uten et rudimentært trygdevesen. For den kinesiske staten, på sentral-provins- eller fylkesnivå, er det i overskuelig framtid et uoverkommelig løft f.eks. å lage trygdefonds for 800 millioner bønder.

Tanken på »private familiebruk» som mønster for Kinas jordbruk er sjokkerende. Jordbruk i rike og fruktbare sørkina skulle konkurrere med jordbruk i Tibet, Xinkiang og Xenshi? Om Kina har forsyningsproblemer nå så ville sulten spre seg uhemma da. Tanken på *overføringer* basert på *individuelle bruk* på linje med norge ser jeg som en rein *byråkratisk umulighet* sjøl om vi hopper over at en sånn ordning er umulig å finansiere også.

- Mye av forslagene til reformer er som før nevnt kalt »et kinesisk NEP» av kommentatorer i Vest. Jeg vil ikke i teorien avskrive muligheten for at Kina kan trenge NEP-medisin, dvs. å slippe kapitalismen laus i noen sektorer for å utvikle økonomien. *Men* Lenin pekte på da han

lanserte Sovjets NEP, at *dette er farlig*. Dette fører til utvikling av kapitalistiske tendenser, dette må samtidig bekjempes for å holdes under kontroll. I Sovjet blei det også understreka at arbeiderne måtte kjempe mot utbytting fra NEP-menn osv.

I Kina heter det at disse reformene ikke har det minste med kapitalisme å gjøre, de fører ikke til noen problemer, det er ikke nødvendig for arbeiderne å slåss mot utbygging osv. Dette er opplagt feil. Dersom disse reformene er et »kinesisk NEP« og virkelig blir satt i verk, så gjøres det derfor tilsynelatende uten at det blir spredd motforestillinger mot skadevirkningene fra dem.

● Tvert imot blir det hevda at Mao overdreiv farene for kapitalisme, for frie markeder osv. Dette er ikke virkelig farlig, heter det, fordi hovedfaren i Kina er *føydalisme* i statsapparatet og partiet på grunn av arven fra fortida.

Føydal arv er sikkert en fare (se bare på firerbandens privilegier eller på mandarintendensene blant de intellektuelle). Men det er elementær marxistisk økonomi at f.eks. en ukontrollert småbonde-økonomi på landsbygda raskt vil føre til klassepolarisering. Det er rein forfalskning av virkeligheten å skyve dette problemet under teppet ved å snakke om at det er ikke så farlig »fordi føydalismen er farligere«. Virker altså ikke markedskreftene på grunn av »faren fra føydalismen»? Sluttes rikbonden å akkumulere, kan han ikke kjøpe jord, leie arbeidskraft? Blir ikke småbonden slått ut på grunn av »faren fra føydalismen»? Dette er ikke bare å undervurdere faren fra kapitalismen, det er rein skjønning av kapitalistiske tendenser under dekke av å advare mot (forsåvidt reelle nok) farer fra føydalismen.

Jeg veit som sagt ikke hva som virkelig blir gjort og hva som bare er forslag og propaganda. Jeg skal derfor vokte meg mot å dømme om den *virkelige* utviklinga av den kinesiske økonomien. Men jeg kan slå fast at mange av de *teoriene* som nå legges fram i den offentlige debatten er revisjonistiske. De viser en enestående naivitet overfor den jugoslaviske og den vestlige kapitalismen, og minner om gammaldage propagandaartikler for frikonkurranse av

den typen som gjør en statsunderstøtta norsk reder eller amerikansk bilfabrikant inderlig flau.

Min påstand er at *om* de teoretikerne som utformer sånne teorier virkelig får makta i den kinesiske økonomien og gjennomfører dem, så vil kapitalismen bli gjenreist. Det vil også føre til svære kriser i den kinesiske økonomien og skjerpa klassekamper i byene og på landsbygda, så med tida vil det ikke bli vanskelig å slå fast om dette har skjedd.

DEN NYE KINESISKE MARXISMEN

Det typiske for marxismen er at den er *konkret og proletarisk*. Den er kritisk, den vil undersøke forholda for å avsløre det som virkelig fins. Den vil tjene proletariatet så lenge det fins, helt til proletariatet avskaffer alle klasseskiller og dermed også seg sjøl.

Maos marxisme var kritisk, Mao var alltid ute etter å finne ikke bare de sterke sidene, men også svakhetene i den kinesiske sosialistiske samfunnet. En svakhet ved Stalins marxisme var at den blei mindre og mindre kritisk. Etterhvert fikk den mer og mer karakter av ett sett forklaringer på hvorfor det var som det var i Sovjet, og det var bra slik. Dermed blei den også mindre marxistisk og åpna for å slå ei bru over til revisjonismen i teorien.

Det heter seg nå at de intellektuelle i Kina er blitt en del av proletariatet. Dette blir begrunna bl.a. med et sitat fra Mao. Problemet er: Stemmer det med virkeligheten?

Noen av de intellektuelle tjener svært bra og har arbeids- og boligforhold som er veldig mye bedre enn proletariatets. Ideologisk lider Kina av årtuseners arv fra mandarin-byråkratiet der intellektuelt arbeid var fint og kroppsarbeid var simpelt. Er dette utrydda?

Lever altså bryggesjaueren og den universitetsintellektuelle likt? Tenker de likt?

Det er nok sånn at de intellektuelle trengte rehabilitering etter forfølgelsene under »firerbanden«. Men er teorien om at de er »proletaren« i Kina en riktig marxistisk teori som avslører hvordan forholda er i Kina?

Mao gikk ikke inn for å *tildekke* motsigelser

men for å *avsløre* dem. Eksempel: i begynnelsen av 60-åra sa han at sjøl etter at det ikke lengre finnes klasser og kommunismen rykker nærmere, vil det fins *skikt* med ulike økonomiske interesser som også stiller seg forskjellig når det gjelder å utvikle sosialismen videre. - OM nå de intellektuelle er blitt proletarer - er de ikke i hvert fall et «skikt» i proletariatet med særlige økonomiske interesser?

Det blir sagt at det ikke fins klasser i Kina og ikke noe borgerskap. Det blir sagt at Mao overdreiv klassekampen og at det ikke fins antagonistiske motsigelser. Det blir tilmed sagt at kritikken av Stalin fordi han sa det ikke var antagonistiske klasser i Sovjet *var feil*. Det blir også sagt at lønnskiller kan ikke føre til kapitalisme (stikk i strid med f.eks. Engels). Det blir også sagt at ingen av forslaga til økonomiske reformer kan føre til noen slags problemer.

Hvorfor har det da vært så store kamper i Kina? Hvorfor har det i følge offisielle kinesiske kilder tilmed vært væpnete kamper med mange dødsofre?

Det blir også sagt at kulturrevolusjonen ikke hadde noen virkelig grunn men var en eneste stor feiltakelse. Før kulturrevolusjonen var situasjonen utmerka, det var ingen store problemer osv.

Javel, kulturrevolusjonen førte til følger og ulykker. Men hvis det ikke var problemer, hvorfor kunne Mao da få støtte da han starta den? Hvorfor demonstrerte millioner av mennesker? Hvorfor hengte folk opp millioner av veggaviser?

Hvis motsigelsene var så små, hvorfor kamper mellom Mao og Liu? Hvorfor Lin Biao?, hvorfor «firerbanden»? For en marxist, som vil forklare historia og politikken ut fra virkelige, sosiale og økonomiske motsetninger, blir en nyere kinesiske historia merkelig og uforståelig dersom vi skal ta dette på alvor. For kjenneren av Kina blir det skapt et bilde som har like liten likhet med det virkelige landet som glansbildene i pressa fra «firerbandens» velmaktstider.

I framstillinga av situasjonen i verden har den kinesiske propagandaen slutta å bruke uttrykket «sosialimperialisme». I steden brukes bare

uttrykket «hegemonisme» om Sovjet. Dette på et tidspunkt da både frigjøringsbevegelser, statsledere i den 3. verden og politikere i vest hadde begynt å bruke ordet «sosialimperialisme». Dette skjer samtidig med at mange i Kina vil forkaste «den store polemikken». Det går debatt om «fredelig overgang». Det blir også fremma synspunkter som går ut på at Sovjet er sosialistisk. Disse synspunktene blir avvist ved et sentralt dekret i form av et ensetningsintervju med Deng, men noen tepretisk kritikk av dem har jeg ikke sett. «Revisjonisme» blir også definert som «undertrykkelse innenlands og ekspansjonisme utenlands» - altså Cæsar? Napoleon? Bismark? Sjahan av Iran?

Det er kanskje for tidlig ennå å slå fast hvor stor Mao var som marxist. Jeg mener han var av de største. Samtidig er det sikkert sann at han kom med feilaktige løsninger på noen problemer. En kritisk gjennomgang av maoismen for å skrelle ut dogmatikk blir nødvendig.

Firerbanden propaganderte en «marxisme» som var dominert av *holdninger* og fientlig til *kunnskap*, overvurderte *ideologi* og nedvurderte *produksjon*. Det beste som kan sies om den er at den dreiv propaganda for å lese Mao, den aller største skaden den gjorde var at den ødela studiet av den politiske økonomien. Firerbanden var nødt til å propagandere en del marxisme, men dens egne bidrag var revisjonisme.

Den nye kinesiske marxismen tar utgangspunkt i oppgjør med «firerbanden» og mot maos dogmatikk. Dessverre er det kraftige tendenser til at barnet helles ut med badevannet. Propaganda rettes bla. mot Maos dialektikk og tesen «nett deler seg i to». Det heter at «sannheten skal søkes fra fakta», men samtidig blir det spredd en marxisme som gir et uvirkelig og rosenrødt bilde av Kina der det ikke fins motsigelser og problemer av noe slag. Analyse av verdenssituasjonen ut fra Lenins imperialismeteorier - eller for den saks skyld Maos seiene tese om tre verdener - forsvinner og blir erstatta med internasjonale journalistiske kommentarer og diplomatiske utsagn, tilsynelatende ut fra hva som blir vurdert som nyttig uten- eller innenrikspolitisk.

Dette kalte marx for ideologi i betydninga falsk bevissthet. Teorier som ikke har til hensikt å forklare men å bortforklare. Enklere uttrykt: Mye av det som blir kalt marxistisk teori i Kina nå, er revisjonisme.

KONKLUSJON: ALVORLIGE NEGATIVE TREKK

Jeg har ikke gått inn for å trekke fram positive sider ved utviklinga i Kina i denne artikkelen.

Kina er fortsatt en enorm positiv kraft i kampen mot sosialimperialismen. Uten Kina ville det se mørkt ut for oss nå. Jeg ser heller ingen grunn til at Kina skal skifte side i denne kampen - forsåvidt uavhengig av den indre politiske utviklinga.

Kina er fortsatt et enormt positivt eksempel på at sosialisme er bra, revolusjon nytter. Kinas framskritt er store. Kina blir aldri mer Kina fra 1949. Andre land kan gå i Kinas spor, lære av Kinas eksempel og sikkert også unngå mange av Kinas problemer.

Kina er fortsatt Maos Kina. Maos teorier har betydning for hele verden, også utenom land av Kinas egen type. Det gjelder dialektikken, partiet, folkekrigen, verdenssituasjonen, imperialismen, kampen mot revisjonismen. Vi har fortsatt svært mye positivt å lære av erfaringene fra Maos Kina.

Kina er fortsatt et land med store revolusjonære tradisjoner. Med millioner som har studert marxismen-leninismen-Mao Zedongs tenkning, og med en tradisjon for debatt og politisk sjølstendig handling som skiller seg kraftig fra stilen i Stalins Sovjet.

Jeg har ikke analysert og drøfta utviklinga av demokratiet og oppgjøret med undertrykkelse etter »firerbandens» fall. Jeg mener at her fins både positive og negative sider.

Jeg er for forsiktighet og tålmodighet når det gjelder å dømme om Kinas utvikling. Så lenge det ikke skjer viktige endringer mener jeg likevel vi skal være glad for at vi har parti-forbindelser.

Men jeg ser feilaktige tendenser som nå blir spredd med stor kraft, også internasjonalt, fra propagandaapparatet til KKP. Jeg kommer her ikke med noen vurdering av hva de skyldes i KKP eller i det kinesiske samfunnet. Men jeg peker på at de er feilaktige og skadelige. Det er propaganda for borgerlige og revisjonistiske oppfatninger.

Landsmøtet vårt kritiserte internasjonale høyretendenser i den nye kommunistiske bevegelsen i Vest. Utviklinga har vist at denne uttalen ikke tok noe for hardt i, snarere var den for snill. Samtidig sier den ikke noe om at en av hovedkildene for denne strømminga nå er propaganda fra det partiet som hadde avgjørende betydning for å forme og organisere denne bevegelsen for noen år siden. Det kan en partiuttalelse også vanskelig gjøre offentlig så lenge vi satser på å ha partiforbindelser.

Men vi må forstå og ta stilling til dette! Om vi ikke diskuterer, kritiserer og avviser disse feilaktige linjene, så vil de kunne få oppslutning og spre seg hos oss. For i politikken fins ingen stilstand, men alltid kamp og bevegelse. Dette stiller store krav til vårt partis sjølstendige teoretiske evne. Større krav enn noen gang i den norske ml-bevegelsens historie.

Om vi ikke tar opp disse spørsmåla og avgrenser oss fra det som er feil vil partiet vårt sikkert forsvinne eller bli borgerlig. Jeg ser også muligheter for at om vi løser denne oppgava riktig, så kan vi for første gang skape et virkelig sjølstendig og politisk sterkt kommunistparti i Norge.

Thomas.

HVA SKJER I KINA? HVORDAN BØR VI FORHOLDE OSS TIL KKP?

Kamerat Thomas har skrevet en artikkel der han kritiserer »siden ved KKP's politikk». Jeg synes det materialet han legger fram på flere punkter er et godt utgangspunkt for å få tak på utviklinga i KKP og i Kina. Mye av den konkrete kritikken han legger fram, er jeg stort sett enig i. Ettersom plassen setter begrensninger for hva jeg kan ta opp her, må jeg i likhet med Thomas begrense meg til en del eksempler, som jeg mener er karakteristiske for den linja som KKP nå jobber etter.

I tillegg vil jeg spare plass ved bare å markere de områdene der jeg i hovedsak er enig med Thomas. Dette gjelder utgreiinga hans om »KKP's holdning til den internasjonale, kommunistiske bevegelsen», det gjelder avsnittet om »den nye, kinesiske marxismen» og det gjelder avsnittet om »Kinas utenrikspolitikk».

Jeg er også enig i mye av den konkrete kritikken han reiser i samband med den økonomiske politikken. Her vil jeg imidlertid ta et viktig forbehold. Oppsummeringen av erfaringene fra økonomien i Sovjet fram til begynnelsen av femtiåra, og i Kina fra 49 og fram til kulturrevolusjonen, vurderer vi en del forskjellig. Likeens har vi en del viktige, teoretiske meningskilnader når det gjelder sosialismens politiske økonomi. Dette betyr at kamerat Thomas stiller seg mindre kritisk/mer positiv til de økonomiske reformene som det nåværende regimet i Kina har iverksatt/iverksetter.

Der jeg først og fremst er uenig med kamerat Thomas, er imidlertid *konklusjonen* hans. Han sier at han ser »feilaktige tendenser» som »blir spredd med stor kraft» og han karakteriserer dem som »borgerlige og revisjonistiske oppfatninger». Dette er jeg enig i. Men etter mitt syn går han altfor kort, når det gjelder å karakterisere politikken til den nåværende ledelsen i KKP og den kinesiske staten. Jeg kan heller ikke godta den uforbeholdne påstanden hans om at »Kina fortsatt er Maos Kina». Både på grunnlag av Thomas *egne* argument og på grunnlag av annet materiale er det både *mulig*

og *nødvendig* å slå fast følgende:

- Under ledelse av gruppa rundt *Teng* har *revisjonismen* nå *erobra makta i KKP og den kinesiske staten*. »Revisjonismen ved makta, betyr borgerskapet ved makta» (Mao).
- Teng-gruppa sprer revisjonistiske teorier om samfunnsforholda i vesten, propaganderer fredelig overgang, forkrøpler marxismen osv.
- Teng-gruppa har utvikla en samfunnsforståelse og propaganderer en ideologi om stoda i Kina som er revisjonistisk og idealistisk. Stikkord: teorien om at »klassekampen ikke spiller noen rolle i Kina i dag», den nye »klasseanalysen» der arbeiderklassen i virkeligheten blir trylla vekk osv.

Disse *teoriene om Kina* er revisjonistiske fordi de fullstendig uthuler Maos analyse av klasser under sosialismen, og de er idealistiske fordi de overhodet ikke er i samsvar med den faktiske situasjonen i dagens Kina.

- Teng-gruppa har utvikla en politisk-økonomisk plan, »de fire store moderniseringene», som i hovedsia er revisjonistisk. Dette er ikke et program for å *modernisere det sosialistiske Kina* men et program for å innføre og konsolidere revisjonisme. Det er *konservativt* fordi det for 70% vedkommende består i å innføre feilaktige, revisjonistiske løsninger som Liu, Teng, Po I Po, Peng Teh Huai m.fl. forsøkte å få igjennom i 50 og 60 åra, og fordi det for 30% vedkommende propaganderer revisjonisme sett fra en *sosialistisk synsvinkel* alt har spilt fallit i land som Jugoslavia.

- Teng og gruppa rundt ham står i spissen for den pågående kampanja for å detronisere Mao og Mao Tsetungs tenkning.

Det er Teng-gruppa som svinger taktstokken i dagens Kina og i KKP, og det har den gjort iallefall de siste tre åra. Teng & Co kan ikke bare vurderes som ei av mange grupper, som står for gjerne ting. Den må vurderes på det grunnlaget at dette er den toneangivende og viktigste gruppa innafor KKP.

Thomas trekker ikke denne konklusjonen og

skriver seg utenom det. Sjøl om mye av kritikken hans er bra, så er konklusjonene hans utilstrekkelige og feilaktige.

METODEN

Kamerat Thomas advarer mot å trekke for vidtgående slutninger om utviklinga i Kina. Han sier at den kritikken han reiser ikke må forstås dithen at han mener at »sosialismen i Kina holder på å gå til grunne...».

Han understreker at vi må ta store forbehold om utviklinga i Kina fordi »vi har ufullstendig kunnskap, og en uferdig teori til å vurdere denne kunnskapen med.»

Jeg er enig i at vi har store huller i kunnskapen vår om Kina. Det er også etter mi mening for tidlig å slå fast at det er gjennomført en seierrikk kontrarevolusjon i Kina, og at sosialismen er fortapt i Kina. Her deler jeg synet til kamerat Thomas.

Det er tvilsomt at den ledende gruppa i KKP og staten (Teng-gruppa) har *all makt* i Kina. Det er og mulig å stille spørsmålsteget ved hvor *konsolidert* maktgrunnlaget til Teng & Co er. Det er åpenbart at lederskapet til Teng og folka rundt han er møtt - og møter på mye motstand. Både sentralt og nedover i partirekkene. Vi veit tilmed at det har vært væpna sammenstøt med mange folk involvert i Kina, helt opp til det siste. Det er derfor ikke utenkelig at det nåværende regimet kan bli satt til side. Det er heller ikke utenkelig at dette kan føre til at en marxist-leninistisk kurs seier i KKP.

Det vi derimot *kan* konkludere er at Teng-gruppa er *revisjonistisk* og at denne gruppa har ledelsen i KKP og den kinesiske staten. Ikke er eneste av kamerat Thomas sine argumenter og forbehold utelukker en sårn konklusjon. Vi veit mer enn nok om Teng og folka rundt ham, både når det gjelder situasjonen *nå* og historisk, til å trekke klare konklusjoner om dette.

Å *unnlate* å innse dette, bl.a. ved å vise til »vi veit for lite»-argumentet, fører bare til to ting: Vi lurar oss sjøl.

Viss min påstand er rett, kan vi slå fast følgende: Viss ikke KKP legger om kursen, og

bryter med Teng-gruppas politikk, så vil det utvilsomt føre til at sosialismen går tapt i Kina.

»Vi veit for lite»-argumentet til Thomas uttrykker et riktig aspekt, for såvidt som det advarer oss mot lettvinde og subjektivistiske slutninger, uten basis i fakta. Men ut fra de *eksemplene* han bruker, mener jeg hovedsida ved hans »vi veit for lite»-argument er et *konservert* metode-program. Det avskjærer oss fra å trekke konklusjoner, som vi både kan og bør trekke.

Han sier f.eks.: »Når det gjelder hva de sentrale deltakerne i fraksjonskampene i denne perioden faktisk har gjort, hva Liu er ansvarlig for, »firerbanden» er ansvarlig for osv. så har vi for det meste fraksjonelle påstander å bygge på.»

Viss dette er en påstand som betyr at vi skal unnlate å ta stilling til *hovedlinja* i den politikken Liu, »firerbanden» osv. sto for, og som Teng sto/står for, er jeg uenig.

Vi veit mer enn nok fra perioden 49 til 66 for å vite hva Liu sto for. Dette er et betydelig materiale fra vestlige kilder, »fraksjons-påstander» som har blitt *verifisert* av Liu-tilhengere seinere med den forskjell at de nå blir vurdert som »positive tiltak fra en stor marxist», et stort materiale av Liu-taler, lovforslag m.v. i »Peoples China» (forløperen til Peking Review), ditto av Mao osv. osv. Kildeomfanget kan gjøres til kilometerlange lister. Påstanden at »vi veit ikke hva Liu var ansvarlig for» er rett og slett feilaktig.

(Jeg er forøvrig helt klar over at det har blitt framsatt påstander om Liu som åpenbart er konstruerte og uvitenskapelige. Jeg har sjøl opplevd kinesiske »anti-Liu»-museer, som presenterte åpenbart motstirrende »bevis» som fakta).

Dessuten virker dette »vi veit for lite»-argumentet *selektivt* slik Thomas bruker det. På den ene sida trekker han vidtgående slutninger om »firerbanden» seinere i artikkelen sin, mens han unngår å trekke definitive konklusjoner om virksomheten til Liu og ikke minst om virksomheten til den nåværende sjefen i Kina: Teng Hsiao Ping.

Veit vi virkelig mindre om Lius og Tengs

virksomhet i henholdsvis to og tre ti-år, enn vi veit om »firerbanden»? En sånn påstand henger ikke på et møkkagreip.

Thomas sitt *metode-argument* for ikke å trekke konklusjoner om det nåværende regimet i Kina, holder med andre ord ikke.

NOEN FORBEHOLD I KRITIKKEN

Når jeg kritiserer Teng-gruppas politikk så sterkt, er det samtidig nødvendig å presisere hva kritikken *ikke* innebærer.

For det første innebærer ikke min kritikk av Teng & Co det samme som at jeg oppfatter forholda før denne gruppa kom til makta som »perfekte». Tvert om må det være ei sentral oppgave å analysere de store problemene den sosialistiske oppbygginga i Kina har vært oppe i, og som har muliggjort den nåværende negative utviklinga fordi de ikke ble løst.

For det andre så innebærer ikke min kritikk ei oppfatning at det ikke var nødvendig å foreta store moderniseringer av den kinesiske økonomien etter 76. Heller ikke mener jeg at alle de økonomiske reformene, som har blitt gjennomført de siste åra, nødvendigvis er feilaktige.

Mitt utgangspunkt for kritikken er dette:

Maos sosialistiske Kina er, tross store feil som har blitt gjort, et enormt positivt eksempel for verdens undertrykte og fattige på at revolusjon og sosialisme er nyttig og nødvendig. Erfaringene fra Kinas revolusjon viser at de arbeidende massene under ledelse av et virkelig kommunistparti, kan utrette enorme framsteg til folkets beste. Disse framskrittene og seirene i økonomien og politikken har hele tida blitt kjempa fram gjennom kamp mot borgerlige og umarxistiske linjer og løsninger, som ville betydd katastrofe for massene i Kina dersom de hadde seira.

Hele denne store historiske kampen mellom revolusjon og kontrarevolusjon i Kina siden 1949, har hatt henholdsvis Mao og Liu Shao Shi som hovedeksponenter for de to veiene.

Teng har i hovedsak i denne perioden vært å finne på feil side i denne langvarige, historisk

viktige kampen (et viktig unntak synes å være at Teng var en hard motstander av Sovjet, alt fra da kampen mot Krustsjov kom åpent til uttrykk fra slutten av 50-åra).

I samme posisjon befinner Teng & Co seg nå. Denne gruppa representerer en alvorlig trussel om at sosialismen skal gå tapt i Kina. Dette gjør de fordi de systematisk har manøvrert seg inn i maktposisjoner, som har gitt dem ledelsen i partiet og staten. Min kritikk av Teng & Co er derfor ingen kritikk av noen feilaktige tendenser i Kina, men en kritikk av en feilaktig tendens som for tida leder samfunnsutviklinga og fører taktstokken i det politiske livet.

NOEN VIKTIGE ØKONOMISKE SPØRSMÅL

a. Landbruket

Et av hovedproblemene til Kina og KKP ved frigjøringa i 1949, var den ekstreme fattigdommen på den enorme landsbygda. Det halvføydale og kapitalistiske jordbruket, som hade trykt hundrevis av millioner fattigbønder ned i bunnløs nød, måtte avskaffes hurtigst mulig. At hundrevis av millioner fattigbønder fikk jord, redskaper og *noe* å spise (i motsetning til praktisk talt ikke noe), var langt viktigere enn f.eks. å øke *produktivetsraten* i jordbruket.

For å få til en positiv utvikling, måtte jordbruket *kollektiviseres*. Dette var en politikk til fordel for de fattige millionmassene på landsbygda, og i den utstrekning en slik politikk kom i motsetning til rikbøndas interesser, måtte disse vike.

På initiativ fra Mao blei det i perioden 49 - 52 gjennomført en jordreform, som kom over 300 millioner bønder til gode. Men både rikbønder og mellombønder dro fordel av jordomfordelinga (noe som var nødvendig for å forene de mange, isolere de få). Antallet mellombønder økte kraftig, men fortsatt utgjorde fattigbøndene flertallet og tallet på rikbønder økte. Under jordreformen (som alt hadde begynt i de

frigjorte områdene før -49), oppsto spontant kollektiviseringstendenser blant fattigbønder. Mao tok initiativet til en storbevegelse for å opprette »gjensidige støttegrupper», der fattigbøndene skjøyt inn det de hadde av redskap for å hjelpe hverandre og kompensere for alt det som mangla hos den enkelte til å dyrke jorda.

Partiet oppmuntra også, på initiativ fra Mao, til danning av kooperativ på landsbygda.

Denne politikken må sees på bakgrunn av Maos appell fra 1943 (se artikkelen »Organiser dere», SIU/Oktobre Forlag), der det bla. heter: »Bondemassene har gjennom tusenvis av år drevet enkeltmannsbruk, og hver enkelt familie, hver enkelt gård utgjør en særskilt økonomisk enhet. En splittet, individuell produksjon av dette slaget er det økonomiske grunnlaget for det føydale regime, men bøndene sjøl er dømt til evig armod under en slik ordning. Den eneste måten å komme over denne stillingen på er gradvis kollektivisering, og den eneste veien til kollektivisering går, ifølge Lenin, gjennom kooperasjonen.

I 1951 krevde fattig- og mellombøndene i bl.a. Shansi, at en måtte utvikle de gjensidige støttegruppene til *landbrukskooperativ* der alle redskaper ble gjort til kollektiv eiendom og der resultatet blei fordelt kollektivt i samsvar med de enkelte bøndenes innsats og innskudd. Linja om gradvis kollektivisering ble kraftig motarbeida av høyrefløya i KKP, spesielt av Liu Shao Shi og hans nære medarbeidere Teng Hsiao Ping en merknad til beretning fra partikomiteen i Shansi fra 1951 (se overfor) skreiv Liu bl.a.

»Noen folk har alt gitt uttrykk for at det må tas skritt for å ryste den private eiendomsretten i dens grunnvoller, svekke den til den er helt avskaffa og løfte de gjensidige støtteorganisasjonene i landbruket opp på nivået til produsentkooperativ i landbruket, som en ny faktor for å »overvinne bøndenes spontane tendens» (til kapitalisme/ min merknad). Dette er en feilaktig og utopisk oppfatning av sosialismen i landbruket.»

Til tross for Liu-fløyas motstand vedtok partiet i 53 å utvikle kooperativ av »lavere type»

over hele landet, der deltakerene skjøyt inn produksjonsmidlene sine og der inntekta ble fordelt etter *arbeidsinnsats* og *størrelsen* av innskuddet. I 55 vedtok partiet, mot Lius advarsler om »feilaktige, farlige og utopiske oppfatninger om sosialisme i landbruket», at det neste stadiet i kollektiviseringa måtte utvikles, og at det skulle settes i gang en bevegelse for danning av kooperativ av høyere type. Her blei all jord og alle produksjonsmidler gjort til kollektiv *eiendom* og utbyttet av produksjonen ble fordelt etter *arbeidsinnsats*, og ikke etter innskudd.

Denne bevegelsen utvikla seg til å begynne med sakte. En av grunnene til dette var motvilje hos rikbøndene og en del bedrestilte mellombønder. Men det er dokumentert i en rad kilder at Liu-Teng-fløya utnytta denne motstanden til å motarbeide kollektiviseringa både sentralt og i »felten». I mai -55 tok Liu/Teng initiativet til at over 200 000 nydanna kooperativ av høyere type over hele landet blei oppløst i løpet av en 2 måneders periode.

Som svar på denne høyreoffensiven skreiv Mao, høsten -55:

»De spontane kapitalistiske kreftene har stadig vokst på landsbygda de siste åra, med nye rikbønder som gror fram overalt, og mange velstående mellombønder strever etter å bli rikbønder. På den andre sida, lever mange fattigbønder i armod pga. mangel på tilstrekkelig med produksjonsmidler.»

(Forord til »Det sosialistiske oppsvinget på den kinesiske landsbygda»).

På denne bakgrunn utarbeida Mao i 1955 et stort, politisk program for kollektiviseringsbevegelsen: »Om spørsmålet om jordbrukskooperasjon». Maos initiativ førte til et voldsomt oppsving i kooperativbevegelsen. Ved slutten av 1956, var 88% av bondehusholdningene medlem av kooperativ av høyere type (som omfatta hele landsbyer, og ikke bare enkelthusholdninger).

Hva var Lius (og Tengs) alternative linje til Maos kontinuerlige kollektiviseringsbestrebelsler siden 1949? Kort sammenfatta gikk det ut på:

- Før det kunne bli snakk om kollektivisering, måtte hele industrien nasjonaliseres og bli i stand til å forsyne landbruket med store mengder maskiner. Dvs. prinsippet om »mekanisering før kooperasjon».

- Det viktigste tiltaket for å heve jordbruksproduksjonen i en lang periode framover, var å utvikle rikbøndene og intensivere det private jordbruket. Dvs. prinsippet om »noen må bli rike først, dersom alle skal bli det.»

I 1951, i en tale på konferanse om propagandaarbeidet, hevdet Liu bl.a.:

»Først når nasjonaliseringa av industrien er gjennomført, kan bøndene forsynes med store mengder maskiner, og først da vil det bli mulig å nasjonalisere jorda og kollektivisere landbruk

I praksis innebærer dette at til dags dato ville det være »umulig» å kollektivisere landbruket i Kina, dersom Lius resept skulle vært fulgt!

I direkte polemikk mot dette synet, sa Mao: »...slik forholde er i landet vårt må kooperasjonen gå forut for bruken av stort maskineri.»

Takk og pris, var det Maos linje og ikke Lius med Teng på slep, som vant gjennom. Dette var mulig fordi Mao greide å mobilisere millioner av fattigbønder på grunnlag av en politikk som tok utgangspunkt i *flertallets* interesser.

Kollektiviseringa på den kinesiske landsbygda, var en enorm *revolusjonær* omveltning, som på ingen måte må undervurderes historisk.

Denne kampen ble gjennomført under forhold med skarp *klassekamp*. I denne kampen krystalliserte det seg fort ut en politisk kamp mellom marxisme og revisjonisme, om hvilken vei Kina skulle gå: sosialisme eller kapitalisme. Liu og Teng valgte den siste. Hvorvidt de sjøl oppfatta denne revisjonismen som et uttrykk for virkelig marxisme og »lur taktikk», er uvesentlig. Det som er vesentlig er at de påviselig tok feil, satsa på revisjonismen, i en sak av enorm og avgjørende betydning for sosialismen i Kina.

I dag er Liu »rehabilitert» som en »stor marxist». Arkitekten for denne »rehabilitering» er påviselig Teng og hans folk. At »rehabilitering» omfatter bl.a. perioden jeg nå har

behandla, burde ikke forundre noen.

Dersom Liu ble utsatt for personforfølgelse og trakassering under kulturrevolusjonen, så kan jeg godt forstå en oppreisning på et slikt grunnlag. Men fakta er at Liu er *politisk rehabilitert* av dagens Teng-regime i Kina. Dette er å gi Lius *påviselige revisjonisme* oppreisning, samtidig som det pågår en omfattende anti-Mao kampanje. Dette er svært skadelig og gir dystre framtidsutsikter for sosialismen i Kina.

Den samme kampen pågikk i samband med opprettinga av folkekommuner i Kina, og det såkalte »Store spranget framover». Jeg har ikke plass til å behandle dette her, så det får stå som en påstand til seinere oppfølging.

Kamerat Thomas har en interessant gjennomgang av betydninga av folkekommunene i dagens Kina, og sammenholder dette med den offentlige propagandaen i jordbruket.

Han trekker noen konklusjoner:

- Teng-regimet propaganderer linja om at »noen må bli rike for at alle skal bli det». Dette er den *offisielle politikken* i Kina i dag. Dette er ubestridelig. (Jfr. vedtaka på 3. og 4. plenums-møte i -78 og høsten -79).

- »Tanken på »private familiebruk» som mønster for Kinas jordbruk er sjokkerende». Alt tyder på at det jobbes i denne retninga. Vedtaket om *produksjonslaget* skal være regnskapsførende enhet, peker i retning av å få gjennomført skrittvisse tiltak fram til at »enkelthusholdet må bli regnskapsførende enhet». Sentrale figurer og Teng-tilhengere i staten har gitt uttrykk for sånne ideer. De har og uttalt seg skeptisk om folkekommunene.

Det er *ikke* bare »teoretikere» og »økonomer» som hevder sånne ideer i »debattinnlegg», tvert om er den typen linjer som Thomas kritiserer uttrykk for politikken til den ledende gruppa i partiet og staten.

Det interessante er at disse linjene er *identiske* med Lius og Tengs program fra 50-åra, som Mao greide å nedkjempe! Jeg anser det som bevist at i det minste Teng jobber på spreng for på ny å forsøke å gjennomføre Lius revisjonisme for utvikling av landbruket.

Thomas konkluderer med: »Min påstand er at om de teoretikerne som utformer sånne teorier

virkelig får makta i den kinesiske økonomien og gjennomfører dem, så vil kapitalismen bli gjenreist».

Helt enig. Men på bakgrunn av det vi veit fra historia, og om karakteren til det nåværende Teng-regimet, så forundrer det meg at Thomas trur faren stammer fra »skribenter» og »teoretikere» og ikke fatta at dette er politikken til den viktigste gruppa i dagens Kina!

Resultatene av »berik dere»-politikken til Teng, ser vi alt. Mao slo alt for 30 år sida fast at »korn er nøkkelleddet». Innholdet i dette var at hovedoppgava for jordbruket var å hindre sult, gjennom å dyrke tilstrekkelig med matkorn og ris. Nest viktigst var »industrial crops», dvs. produksjon i primærnæringene av råvarer til lettindustrien (bomull, huder, soyafett osv.) Sist kom såkalte »side-line occupations», dvs. varer som sopp, grønnsaker, fjørker osv.

De nye retningslinjene for jordbruket om å produsere »det som gir mest profitt», har alt ført til at Kina produserer for lite matkorn. Samtidig har det vært et voldsomt oppsving i produksjonen av mer profitable jordbruksprodukter, bl.a. til eksport. At dette skaper store problem, burde ikke forundre noen. At det skaper rike bønder, der det er mulig å legge om til en slik produksjon, er heller ikke noe rart. Å påstå at dette er en politikk til beste for det store flertallet av kinesere, er derimot ikke bare en forunderlig påstand, men direkte løgnaktig.

Konklusjon: Teng-gruppa er en velsignelse for regenerasjon av kapitalister. For det breie lag av massene, er den en ulykke!

INDUSTRI - HANDEL

Kamerat Thomas sier at »Jeg skal ... vokte meg mot å dømme om den *virkelige* utviklinga av den kinesiske økonomien. Men jeg *kan* slå fast at mange av de *teoriene* som nå legges fram i den offentlige debatten er revisjonistiske. De viser en enestående naivitet overfor den jugoslaviske og den vestlige kapitalismen, og minner om gammaldagse propagandaartikler for frikonkurranse av den typen som gjør en stats-

støtta norsk reder eller amerikansk bilfabrikant inderlig flau».

Jeg er enig i en sann karakteristikk av de framherskende, økonomiske teoriene som har blitt ført fram i økonomiskdiskusjonen i Kina de siste åra.

Så fortsetter Thomas med følgende konklusjon:

»Min påstand er at om de teoretikerne som utformer sanne teorier virkelig får makta i den kinesiske økonomien og gjennomfører dem, så vil kapitalismen bli gjenreist».

Dette er jeg også enig i. Men det som forundrer meg er den naiviteten kamerat Thomas legger for dagen på dette punktet. Trur han virkelig på at de tendensene i retning kapitalisme bare har dukka opp som debattinnlegg fra ekstreme sosialøkonomer?

Jeg er enig i at de mest ekstreme krava om en »total markedssosialisme», har kommet som debattinnlegg. Men faktum er også at mange av de teoriene Thomas kritiserer har blitt omsatt i *praksis* i Kina. En av de fremste talsmennene for disse tiltaka har vært landets *statsminister* og *Teng-tilhenger*.

La oss oppsummere noen viktige punkt:

- Sjøl om industriproduksjonen er underlagt en sentral plan i Kina fortsatt, så har markedsløvene fått et stadig større spillerom i industrien, ikke bare i form av »artikler», men i *virkeligheten*. For *hele* industrien gjelder nå prinsippet at enhver bedrift vurderes på grunnlag av *profitten* at de sjøl svarer for tap/vinning og slås *konkurs* viss de ikke viser seg profitable». Sosiale faktorer er helt underordna. Om produksjonen er samfunnsmessig nyttig og nødvendig, spiller ingen rolle. Linja om »profitten avgjør alt» og »ubønnhørlig konkurs», er faktisk *vedtatt* som *lov* i Kina på initiativ fra Teng-gruppa.

En rad virksomheter, spesielt i folkekommunene, har i følge »Far Eastern Economic Review» gått konkurs. Det har blitt referert til »spøkelses-fabrikk», som ligger økonomisk brakk etter konkurs. Det kan også vises til vestlige øyenvitneskildringer, som forteller om at slike konkursanlegg har blitt plyndra. En av disse historiene dreier seg om en bygnings-

artikkel-bedrift i en folkekommune, som for kort tid sida blei plukka fullstendig fra hverandre (tuservis av mustein, dører, plank osv.) etter å ha liggi brakk i lang tid etter konkurs. Dette illustrerer »markeds sosialismens» velsignelser. Mens massene trenger å bygge hus, ligger bygningsartikler og råtner rett for nesa på dem pga. konkurs.

Ifølge »Far Eastern..» er det faktisk tuservis av virksomheter, som nå er slått konkurs etter innføringa av den nevnte loven.

Jeg er enig i at rentabilitet/overskudd må spille en viktig rolle i vurderinga av bedrifter under sosialismen. Å ikke legge vekt på dette, kan føre til enorm sløsing med samfunnets midler. Men å la markeds kreftene få så stort spillerom, og statsplanen så liten betydning, som den nevnte loven og resultatene av den tilsier, er stikk i strid med prinsippene for en sosial(-istisk) planøkonomi.

I Kina blir det kraftig propagandert for å øke *markedets betydning*, både i *distribusjon* av forbruksvarer og i omsetning av *kapitalvarer* bedriftene i mellom. Jeg er fullt inneforstått med at det både er nødvendig å ta hensyn til markedet og bruke det i en sosialistisk økonomi. Men propagandaen om at det skal spille en *avgjørende rolle* og praktiske tiltak (konkursloven, det stadig økende, frie markedets andel i distribusjonen av matvarer) virker svært betenkelig på meg, fordi det peker i retning av å virkeliggjøre denne propagandaen. Dette kan føre til to ting:

- a) enten innføringa av den totale »markeds sosialismen», slik som i Jugoslavia. Eller:
- b) virkeligheten slår fullstendig beina under eksperimentet, slik som i Sovjet, (Jfr. Krustjovs totale fiasko med å gjennomføre Libermanninspirert »markeds sosialisme» i -60 åra) og gjennomføringa av total byråkratisk kontroll.

Problemet med begge deler er at de fører til kapitalisme, og negerer det som har vært bra i kinesisk økonomi.

- det andre spørsmålet jeg vil berøre, er den kraftige økninga av *arbeidsløsheten* i Kina, hovedsakelig som et resultat av »de økonomiske reformene».

Ifølge kinesiske myndigheter, er det nå mer

enn 20 millioner arbeidsløse. Jeg tror sjøl det er flere. Uansett er det mye.

Tidligere var det reglen at *alle* var sikra *arbeid* og inntekt gjennom arbeid, så sant du var fysisk i stand til å jobbe. Dette prinsippet ble omtalt som at alle var sikra »en risbolle av jern». Det var svært vanskelig å *avskjedige* en arbeider. For å få til dette måtte arbeidskrafta distribueres *etter plan*, av de politiske myndighetene på provins, fylkes- og kommunenivå. På den andre sida måtte en akseptere den jobben en fikk, sjøl om en måtte ønske seg en annen.

Denne politikken hadde som mål, og førte faktisk til, at arbeidskraftas *karakter av vare* blei avskaffa i hovedsak i Kina. Det samme skjedde i Sovjet på 30-tallet. Arbeidskrafta blei ikke distribuert gjennom at den gjennom *lønnsarbeid* solgte seg på et fritt arbeidsmarked, som under kapitalismen. At arbeideren i Sovjet på 30-tallet og i Kina mottok *penger* som de kjøpte *konsumvarer* for, endrer ikke på dette. Det vesentlige ved om hvorvidt arbeidskrafta er en vare, er eksistensen av et fritt *arbeidsmarked* der *arbeidskrafta* selges som vare og dermed er underlagt markedsloven (tilbud og etterspørsel) og verdiloven (arbeidskrafta selges til sin verdi, dvs. det det koster å reproducere den).

Sosialismen i Kina gjorde det mulig å avskaffe arbeidsløshet, fordi arbeidskraftas karakter av vare blei avskaffa.

De nye, økonomiske reformene i Kina har slått beina under dette. Det er nå høve for bedriftsledere å avsette arbeidere ut fra »profitt-hensyn», konkurslovgivinga har tatt kål på mange arbeidere osv. Dette har lovmessig tvunget fram et »uformelt» *arbeidsmarked* i Kina. Det fins omfattende vestlig kildemateriale om dette. Først og fremst tar det seg uttrykk i at bedrifter som trenger arbeidskraft og folk som trenger jobb setter opp private annonser på offentlige steder. Dette fenomenet har masseomfang i Kina i dag.

At systemet med offentlig distribusjon av arbeidskraft, kunne forenes med stor grad desentralisering og lokal kontroll i Kina, er interessant. Argumentet om at opphevelsen av arbeidskraftas karakter som vare, nødvendigvis

fører til »byråkrati» holder ikke.

Under det »store spranget framover», da dette systemet var i funksjon, skjedde det samtidig en kraftig desentralisering av industrien i Kina. Endringer i industriell administrasjon under »det store spranget», framgår av denne tabellen:

	1957	1958	1959
Sentralt kontrollert industri	46,0%	27,0%	26,0%
Industri under lokal kontroll	54,0%	73,0%	74,0%

(Wheelwright/Mc Farlane, The Chinese Road to Socialism)

Ideen om at den kinesiske planøkonomien under Mao har vært »kraftig sentralisert», stemmer i det hele tatt lite med virkeligheten.

Forøvrig har det også forekommi tvang, for å gjennomføre prinsippet om »arbeid til alle». Plasseringa av millioner av studenter på landsbygda før og under kulturrevolusjonen har åpenbart hatt elementer av tvang.

I alle høve må vi se både positive og negative erfaringer med systemet »en risbolle av jern» på bakgrunn av kinas situasjon: I -49 var hundretalls millioner uten arbeid, og manglen på arbeid hadde ridd Kina som ei mare i lang tid (sammenlikn dette med det kapitalistiske og halvføydale India og situasjonen i storbyer som Calcutta, Bombay osv. osv.).

Nå driver Teng & Co en kraftig propaganda-kampanje mot »risbolle av jern», med argumenter om at profitt og produktivitet er »uforenlig med et sånt system», samtidig som arbeidsløshetstalla stiger kraftig.

Både propagandaen, praktiske tiltak og de Libermanistiske teoriene i Kina peker fram mot et brudd med sosialistiske prinsipper i økonomien.

Hva er det som har muliggjort nærmest avskaffelse av arbeidsløshet i Sovjet under Stalin og Kina under Mao? Nøkkelen ligger i at sosialismen har muliggjort en *ekstensiv* økonomi. Den store tilgangen på arbeidskraft har gjort det mulig å nytte de sosialistiske landas resurser til stadig ny industriutbygging, nye fabrikker, nye prosjekter.

Dette har gjort det mulig å skape et stort antall jobber. Samtidig har *produktiviteten*

lovmessig blitt en underordna faktor. Innsats av ny teknologi, rask neskrivning av maskineri osv. har blitt underordna opprettelsen av nye

fabrikker og nye prosjekter. Dette har ført til nedslitt maskinpark mange steder, senka produktivitet (ofte to mann på en manns jobb) osv.

At dette har ført til store uløste problem først i Sovjet og seinere i Kinas økonomi, er jeg ikke det minste i tvil om. Historisk og på lang sikt vil en ekstensiv økonomi føre til sløsing og dårlig forvaltning av landets resurser. Situasjonen var muligens slik i Kina på midten av 70-tallet at produktiviteten var blitt hovedproblemet.

Det som imidlertid er klart er at den ekstensive økonomien historisk har ført til store framskritt i et u-land som Kina, og økt landets produksjonsevne betraktlig i forhold til før -49. Det har ført til at kinas viktigste resurs: millionmassene, har blitt besjeftiga og i hovedsak satt til nyttig arbeid.

Nå er kanskje produktivitetsspørsmålet avgjørende. Jeg er enig med Thomas i at dette problemet ikke er løst i sosialismen, og på et gitt tidspunkt blir dette avgjørende for sosialismens framtid. Dette er en stor oppgave for marxister å gå løs på. Men en ting er jeg sikker på: Teng & Co's oppskrift for å løse dette problemet, er feilaktig fordi det fører til kapitalisme og ikke styrking av sosialismen. Og det kan vel ikke være særlig progressivt?

Jeg har atskillig mer på hjertet når det gjelder sosialismens politiske økonomi, en de brokkene jeg har kommet inn på her. Det får stå over til en annen gang, og kanskje først og fremst til sosialisme-diskusjonen i partiet.

For å peke på utviklinga i Kina og karakteren til Teng-gruppa, er dette iallefall tilstrekkelig til å trekke viktige konklusjoner om det nåværende regimets politikk.

ANTI-MAO KAMPANJA

I KK og andre steder har det stadig blitt hevda at det »ikke pågår noen anti-Mao kampanje i Kina». Dette holder ærlig talt ikke,

kamerater. Teng-fløya har helt siden -76 drivi kampanje mot Mao, og det er åpenbart for alle at den også har møtt motstand i partiet.

Denne kampanja uttrykker seg dels som diverse angrep på Mao Tsetungs tenkning, dels som angrep på Maos person.

Når det gjelder det første, har kamerat Thomas påvist flere av angrepene på Maos marxisme. Jeg deler denne kritikken. På punkt etter punkt fører den nye ledelsen i Kina fram angrep på Mao Tsetungs tenkning. Det gjelder på filosofiens område, på den politiske økonomiens område, når det gjelder klasseanalyse, på militærpolitikkens område, på partiteoriens område osv.

Plassen tillater bare å ta opp et eksempel i denne sammenhengen: *klasseanalysen*. Teng & Co hevder nå at de intellektuelle har blitt endel av proletariatet, og at det er tøv å snakke om et borgerskap i det sosialistiske Kina. Disse påstandene er uforenlige med Mao Tsetungs tenkning, og de er definitivt ikke i samsvar med virkeligheten i dagen Kina.

Mao behandla de intellektuelle atskilt fra arbeiderklassen i alle sammenhenger han behandla dette spørsmålet (se f.eks. »Tale på KKPs landskonferanse om propagandaarbeid» mars 1957, og en rekke andre artikler.)

Mao gjorde dette fordi de intellektuelle faktisk hadde bedre økonomiske og sosiale kår en arbeiderne og bøndene. Derest var det viktig å ha en klar og skarp klasseanalyse, for å kunne legge opp en riktig allianse-politikk for den sosialistiske oppbygginga.

Mao hevda at *hovedmotsigelsen* i Kina under sosialismen var motsigelsen mellom proletariat og borgerskap, og at kampen mellom sosialisme og kapitalisme ville komme til uttrykk i ulike klassekamper gjennom *en hel, historisk periode*. Mao understreka at klassekampen fortsetter under sosialismen, og at først om lang tid vil det være mulig å slå fast om sosialismen ville seire. Dagens kinesiske ledelse med Teng i spissen har derimot erklært at det ikke lenger »fins klassekamp under sosialismen», at motsigelsen mellom »proletariat og borgerskap» under sosialismen en en »konstruksjon» osv. *Hensikten* med denne teorien er åpnebar, til tross for at den

står i rak motsetning til dagens virkelighet i Kina: Legge grunnlaget for propaganda og tiltak *mot* klassekamper som arbeidere og fattigbønder reiser i opposisjon mot egenmektige Teng-lojale byråkrater, mot kapitalister som har gjenerobra tidligere posisjoner, mot framveksten av nye rikkbønder osv.

Teng-fløya hevder at *kulturrevolusjonen* var en gigantisk feiltakelse og en enorm ulykke for Kina. Det blir hevda at det ikke var noen grunn til kulturrevolusjonen, fordi situasjonen før den blei satt i gang var utmerka. Det er åpenbart riktig at kulturrevolusjonen førte til unødige forfølgelser og tragedier. Det er videre åpenbart at den bana veien for revisjonister i ultra-»venstre»-frakk osv.

Men at det var *berettiga* og nødvendig å reise en omfattende kamp mot byråkratisering, borgerliggjøring og Liu/Teng-fløyas forsøk på fullstendig maktovertakelse, er etter mi oppfatning helt klart.

Kulturrevolusjonen lyktes ikke. De feila som førte til at den ikke lyktes, må analyseres og oppsummeres. Feil hos Mao i denne sammenheng, må avdekkes. Men også de positive erfaringene må oppsummeres. La oss i denne forbindelsen ha følgende stikkord klart for oss:

- Da Mao starta kulturrevolusjonen fikk han spontan opplutning fra millionmasser. Det utløste en politisk aktivitet uten sidestykke i noen sosialistiske land.
- Det blei skrivi millioner av veggaviser, og dette stilte spørsmålet om *ytringsfrihet for massene* på en måte som var ukjent i noe tidligere sosialistisk land.
- Kulturrevolusjonen førte *streikeretten* (på Maos initiativ) for første gang inn i et sosialistisk lands grunnlov.
- For første gang blei det i praksis oppretta uavhengige fagorganisasjoner i et sosialistisk land. osv. osv.

Teng-fløya bryker feil fra kulturrevolusjonen til vidtgående propaganda mot Mao. Det antydes nå at flertallet i partiledelsen har kommet fram til at Mao i hovedsak har gjort feil siden -59!

Er det noen grunn til å se bort fra at »oppsummeringa av Maos rolle» har sammen-

heng med oppsummeringa av kampen mellom Maos linje og Teng/Liu-fløyas revisjonisme helt siden slutten av femti-tallet?

Teng er mye lurere enn Krustjov var. Det er liten grunn til å tru at Mao blir bært ut av mausoleet. Tvert om er det trulig sånn at andre blir bært inn. Det er liten grunn til å tru at Mao blir styrta ut i det ytterste mørket, gjennom dramatiske beslutninger. Mer sannsynlig er det at linjer Mao kjempa mot på område etter område blir framstilt som riktige og at Mao »tok feil».

KONKLUSJON

Som kommunister er det mulig å slå fast at utviklinga i Kina er negativ. Dette vil få skjebnessvangre konsekvenser for sosialismen i Kina, viss ikke denne utviklinga brytes.

At situasjonen er alvorlig, har sammenheng med at *revisjonismen* har erobra makta i KKP og staten, under ledelse av gruppa rundt Teng.

Det er viktig og nødvendig at vi diskuterer og

forstår dette. Dette er av stor betydning for utviklinga av vårt eget parti, og vår evne til en sjølstendig utvikling av en revolusjonær politikk i Norge.

At vi tar klart standpunkt til utviklinga i Kina, er sjølsagt ikke det samme som at vi skal gå ut å »erklære brudd», osv. Noe sånt ville være forhasta og skadelig. Det er to viktige grunner til det: Det er fortsatt muligheter for at kampen ikke er avgjort i Kina, det er fortsatt mulighet for at den negative utviklinga vil bli brutt. Det andre er at Kina fortsatt er ei sentral kraft mot sosialimperialismen. I en situasjon med voksende krigsfare vil det være svært skadelig å avskjære kontaktene våre med Kina. Det vi derimot er nødt til er å gjøre klart for oss sjøl som parti, hva vi mener om utviklinga i Kina. På dette grunnlaget må vi også stille oss i den posisjonen at vi offentlig kritiserer linjer og politikk, som står i motsetning til vårt syn, når dette er nødvendig.

Bjarne.

OM KINAS POLITISKE LINJE ETTER KULTURREVOLUSJONEN

Kineserne har i det siste 4-5 åra gjennomført store endringer i sin politikk. Dette har ført til stor ideologisk forvirring i kommunistpartiene i vesten. Dette gjelder også partiet vårt. Vi har ikke analysert utviklinga i Kina grundig nok og mange mener at ledelsen (Hua og mest Deng) står for »høyrepolitikk». Ille er det også at færre er interessert i utviklinga i verdens eneste sosialistiske land og mest folkerike stat. Medlemstallet i Vennskapssambandet er gått tilbake, til tross for at Kina og Vi er blitt et enormt bra blad, få leser Beijing Review (som er blitt et svært interessant teoretisk tidskrift) og ifjor reiste bare en håndfull ml-ere til Kina.

Alt dette må bety at folk vurderer Kina før 1976/77, Kina under kulturrevolusjonen (mens Mao ennå levde), som det egentlig sosialistiske Kina. Det betyr også at en har et annet syn enn KKP på hva sosialisme og revisjonisme er.

Jeg skal her ta opp endel områder hvor mange partimedlemmers syn avviker eller er uavklart til hva kineserne mener. Vurderinga av disse spørsmåla vil også henge nær sammen med vurderinga av Lin Shaoqi og Deng Xiao-Pings historiske rolle.

ERFARINGENE FRA SOVJETUNIONEN

Sovjetunionen var det første sosialistiske landet. Erfaringene fra Sovjetunionen var hovedkilden for de kinesiske kommunistene da de skulle starte oppbygginga av sosialismen. Stalin mente at hvis Sovjetunionen ikke raskt kunne ta igjen Vesten teknisk og økonomisk, ville det falle som offer for imperialistisk aggresjon. Historia viser at Stalins analyse var

korrekt. I løpet av knappe 15 år bygde Sovjet opp sitt industripotensiale og tilførte nazismen dens knusende nederlag. Men Stalin hadde fulgt en skjebnesvanger politikk ved å gjøre seg avhengig av teknokratene. Han hadde begynt med å bruke høytlønna utenlandske eksperter, men ga etter hvert også russiske eksperter det samme. Langsamt vokste det fram et skikt av høytlønnede teknokrater som i levevis og holdninger skilte seg sterkt fra folk flest. Som kineserne sier, vokste det fram en klasse av byråkratmonopol-kapitalister som gradvis også erobra flertallet i SUKP og dermed var istand til etter Stalins død, helt å erobre den politiske makta i Sovjetunionen. Stalin hadde sett farendensene, men anså problemet bare å henge sammen medbyråkratisk arbeidsstil og prøvde derfor å løse problemet med utallige appeller.

Kina ser faren for en ny elite til tross for at de mangla høytlønna tekonkrater.

I 1956 nevner Mao for første gang offentlig faren for at en elite kan dannes. Han snakker om et lag av aristokrater adskilt fra folket. Kadrene skal passe seg for »borgerskapets sukkerdragerte kuler». Antakelig mener han ikke at kadrene blir bestukket, men at noen av dem karrer til seg fordeler. På bakgrunn av hendingene i Øst-Europa i 1956 (reaksjonære anti-parti opptøyer), negative utslag av 100 blomster-kampanja (angrepene på sosialismen) og tanken om at noe var gått galt i Sovjetunionen, fattet Lushankonferansen 1959 vedtak om at i Kina i øyeblikket er »høyre-opportunismen» hovedfaren. Liu og Deng angripes i de etterfølgende kampanjer for å stå for høyrelinjer ved å ville tillate private jordlapper i den nåværende historiske perioden og tillate frie markeder (som tillegg til de statlige og kollektive butikkene og markedene for å øke bøndenes innsatsvilje og for å bedre varetilbudet).

I dag mener ledelsen at Lushankonferansen 1959 betydde et venstre-avvik. En hadde ønsket å utvikle eiendomsforholdene langt raskere enn hva bøndene var innstilt på og hva som var objektivt mulig med de produktivkreftene som var utviklet. Dette venstre-avviket ble ytterlig-

ere forsterket i perioden forut for kultur-revolusjonen. 4-banden og Lin Piao-tilhengere får i dag skylda for venstre-politikken og det er lærerikt å se på kritikken nok engang.

4-BANDENS POLITIKK

4-banden og Lin Piao sto for en ekstrem venstre-opportunistisk linje (ultra-venstre) som førte Kina på randen av borgerkrig og kontra-revolusjon. Ultravenstre benekta det objektive faktum at de utbytende klassene ikke lenger eksisterte som integrerte klasser i Kina *etter* at jordreformen var gjennomført (utdelinga av godseierjord og den gradvise, frivillige kollektiviseringa) og *etter* at den sosialistiske omforminga av industrien og handelen var gjennomført i 1956. Lin Pia og 4-banden gikk i spissen for å utvide klassekampen i de 20-åra som fulgte. De og Mao påsto at borgerskapet var i ferd med å vinne makta i partiet. Spesielt gamle kadre og medlemmer av de demokratiske partiene var »vandrere på den kapitalistiske vei» og revisjonister. »Hovedpersonen i partiledelsen som tar den kapitalistiske vei er Liu Shaoqi, nummer to er Deng Xiaoping». De snakket om »å gjennomføre altomfattende diktatur» over fienden, noe som betydde å trappe opp og utvide klassekampen kraftig. »Gjør revolusjon ved å fjerne partikomiteene» og »opprett revolusjonskomiteer» var linjer som bragte situasjonen ut av politisk kontroll.

4-banden overså at produktivkreftene var svært særlig utvikla i Kina. De fordømte de 4 moderniseringene som Chou Enlai hadde lansert på den 3.nasjonale folkekongressen i 1964 og kalte den økonomiske politikken med å prioritere økt produksjon for revisjonistisk og kapitalistisk. Å gå inn for å importere avansert utstyr fra utlandet var »å dyrke utenlandske ting» og »å selge landet». Kina skulle altså gjennomføre den tekniske revolusjonen på nytt og på egenhånd. Hvordan ville så 4-banden få produksjonen til å øke? Jo, en skulle starte en »kommunistisk vind» (en kampanje) (i et sosialistisk samfunn!) og »bevisstheten om å være fattig» skulle sikre at en valgte riktig politikk.

Dette kunne selvfølgelig ikke bringe Kina ut av teknisk tilbakeståenhet og fattigdom. En slik politikk holdt på å føre Kina inn i katastrofen. 4-banden var egentlig Trotsky's disipler: en venstre-tendens full av »røde« fraser og rop om kamp, revolusjon og politikk. Altså egentlig ei høyrelinje forkledd som venstre. Ei politisk linje som fører til økonomisk stagnasjon og at store grupper vender seg mot sosialismen.

Liu Shaoqi beskrev situasjonen slik: »Jo hardere kampen ble ført, jo mer alvorlig problemet ble formulert, jo flere feilgrep en kunne grave fram hos andre, jo bedre.»

Først i 1973 ble situasjonen roligere. Mao tok initiativet til at Deng ble utnevnt som vise-statsminister og opptatt igjen i Sentralkomiteen. Partiet besto nå av 2 store, innbyrdes rivaliserende grupper. Det politiske liv i Kina var i perioden 1974-76 prega av denne makt-kampen. Etter de folkelige demonstrasjonene mot 4-banden på Tien Anmen plassen i april 1976 mista Deng alle sine verv. Chou Enlai var død 3. mndr. før og Mao døde et halvt år seinere. Situasjonen var altså enormt kritisk. Men 4-bande motstanderne var i flertall i Politbyrået. Hua tok over.

Hvordan vurderer kineserne i dag klasse-kampen under sosialismen?

I perioden med omforming av eiendoms-forholdene 1949-56 var klassekampen det viktigste. Men etter at det sosialistiske systemet er grunnleggende gjennomført, er hoved-oppgaven for flertallet å *bygge sosialismen*. I denne perioden må det å utvikle produktiv-kreftene gis første prioritet. Allerede Stalin hadde sagt at når omforminga av eiendoms-forholdene var over skulle klassekampen moder-eres. Sentralkomiteen i KKP sa da også i 1956 at hovedoppgava nå er å »beskytte og utvikle produktivkreftene». De formulerte seg riktignok i kampform: »føre kamp mot naturen». I følge kineserne idag vil klassekampen fortsette i hele den historiske perioden med overgangssamfunn. Å benekte klassekampen vil være et høyreavvik, men å se på klassekampen som viktigste oppgave er venstre.

ENHETSFRONT POLITIKKEN UNDER SOSIALISMEN

Hvilken enhetsfront-politikk en fører vil henge intimt sammen med hva slags syn en har på klassekampen. Deng formulerte det slik i 1975: »Landet vårt har en befolkning på 600 millioner. Å forene en så stor befolkning i å bygge sosialismen er en viktig, skjønt vanskelig oppgave. For å oppnå enhet må vi hele tida rådføre oss med og samarbeide med folket. Vi må behandle folk korrekt. Vi behøver å skape en politisk situasjon med både sentralisme og demokrati, både disiplin og fleksibilitet, både enhetlig vilje og befrielse av tanken og mennesk-et.» Deng, Chou Enlai og Mao la grunnlaget for en forsoningspolitikk overfor det nasjonale borgerskapet (Den delen av borgerskapet som patriotisk sto imot imperialismen og kompra-dorborgerskapet under frigjøringsperioden). Kulturrevolusjonen betydde at 4-bandens linje vant fram. Det nasjonale borgerskapet ble stempla som »klassefiender» og gjort til mål for »proletariatets diktatur». Liu Shaoqi fikk for eksempel lønna satt ned til eksistensminimum. Om dagen ble han utsatt for »kampen» og om kvelden måtte han gjøre fysisk arbeid. Tanke-vekkende er det at 4-bandens linje var identisk med Albanias: Det nasjonale borgerskap er ingen alliert for proletariatet. Sto også Pol Pot for liknende feil i enhetsfront-arbeidet?

Etter at Deng igjen ble rehabilitert i 1977 har han hatt hovedansvaret for å gjenopprette enhetsfronten med det nasjonale borgerskapet. De får nå årlig utbetalt et fast beløp som erstatning for den kapital de ble fratatt på 1950-tallet, slik de hadde fått det fram til 1966. Mange av de er nå døde, men antakelig er ca. 250 000 fortsatt i arbeid. I gjennomsnitt er lønna deres beskjeden: ca. 80% tjente under 100 Yuan pr. mnd. (arbeidernes lønn ligger mellom 30-110 Yuan pr. mnd.)

DE INTELLEKTUELLE

De intellektuelle led også mye under kultur-revolusjonen, men blir nå kraftig oppvurdert.

Det vil bli umulig å gjennomføre de 4 moderniseringene som skal bringe Kina ut av fattigdommen, uten deres aktive støtte. I følge Deng og KKP er den overveldende del av de intellektuelle (ikke alle) en del av arbeiderklassen. Forskjellen til arbeiderne som gjør fysisk arbeid knytter seg bare til arbeidsdelinga (som er helt nødvendig). De intellektuelle har altså beveget seg gjennom de siste 30 år gradvis fra småborgerskapet og over i arbeiderklassen. Årsaken til det ligger i at de intellektuelle i løpet av 30 år med sosialistisk omforming har forandret seg fundamentalt i ideologi og levestil slik at de fleste i dag jobber hardt og helhjerta for sosialismen. Dette betyr selvfølgelig ikke at fortsatt omforming ikke er nødvendig.

OM PLANLEGGING OG MARKED

Driften av et land som Kina er et enormt komplisert foretakende. Virksomheten til et meget stort antall produsenter skal samordnes og reguleres. Et stort antall produkter, råvarer, maskiner skal fordeles over et meget stort geografisk område. Folkets arbeidskraft skal brukes mest mulig effektivt. Forholdet mellom forbruk og investering skal avgjøres. Arven fra fortida: industristrukturen, det tekniske nivået, import og eksportmulighetene osv. utgjør store begrensninger. Problemene er med andre ord mange.

I følge kineserne er økonomien i den sosialistiske overgangsperioden en vareøkonomi under styring av statsplanen. Å gjennomføre en rein planøkonomi med de nåværende produktivkreftene ville være umulig og dessuten forutsette et gigantisk planleggingsapparat. I de kapitalistiske land tvang verdiloven vareprodusentene til å ta hensyn til det samfunnsmessige nødvendige arbeidsforbruket og å streve etter å senke det. Verdiloven kan vi kort si er en økonomisk lov for vareproduksjonen som sier at varebyttet (handelen) skjer i overensstemmelse med den mengde arbeid som er nedlagt i produksjonen. Gjennom en hard konkurranse-

kamp tar de dyktigste foretakene hjem seieren. Avhengig av tilbud og etterspørsel vil imidlertid prisene kunne svinge ganske mye over og under vareverdien og dette forteller produsentene hvilke varer de trygt kan produsere mer av og hvilke som er overflødige. Dette er den positivt regulerende virkningen av verdiloven og markedsmekanismene, det blir en viss plan over hva og hvor mye som produseres, men det er viktig å huske på at under kapitalismen fungerer disse kreftene spontant og planløst og fører til et enormt sløseri (f.eks. bedriftsnedleggelse, opphogging av moderne skip osv.). Stalin så av forklarlige grunner på verdiloven som en arv fra det kapitalistiske samfunnet og prøvde å begrense den mest mulig. Produksjonsmidlene ble helt utelukket fra vareøkonomien og fordelt etter statsplanen. Kineserne overtok Stalins ensidige satsning på plan: Industriens produkter ble disponert av staten, som i sin tur skaffet industrien maskiner, råstoffer osv. og utstedte detaljerte direktiver på hva som skulle produseres og hvor mye. Flere alvorlige problemer oppsto: For det første et tungrodd byråkrati (de utallige plankommisjonene, ministeriene og industribyråene). Det oppsto alvorlige uoverensstemmelser mellom folkets behov og produksjonen. En fikk produkter ingen ville kjøpe. Feil ble ikke rettet opp tidnok fordi staten alltid kjøpte hele produksjonen osv. Det oppsto mangel på visse varer. Prisene var ofte administrativt fastsatte og sto ikke i forhold til varenes verdi. På statistikken kunne faktisk en bedrift gå godt bare fordi prisen var satt for høyt. Dempa entusiasme og lavere innsatsvilje blir det naturlige resultatet av slike forhold. For kineserne er verdiloven i dag ingen troubblemaker. Den forstyrrer ikke planen. Tvertimot spiller den en positiv rolle. Verdiloven er en viktig regulator for produksjonen, ikke spontant og blind som under kapitalismen, men bevisst ledet av statsplanen. Den kan bringe fram konkurransen mellom bedriftene og gi initiativet og arbeidsentusiasmen bedre spillerom. Produksjonen vil dermed øke og bedre leveforholdene for befolkninga. En del bedrifter vil også bli nedlagt men dette vil skje i overensstemmelse med planen og vil ikke føre til

arbeidsledighet.

ARBEIDSENTUSIASME

Hva driver fram initiativet og arbeidsentusiasmen. Marx sa: «Alt mennesket kjemper for har å gjøre med dets egeninteresser.» 4-banden sa: Arbeiderne jobber uten tanke på betaling og viljen bestemmer alt, og til bøndene sa de: gjør revolusjon ved hjelp av bevisstheten om å være fattig.» Kineserne praktiserer i dag det sosialistiske fordelingsprinsippet: »Til enhver etter arbeid». Systemet er »materieell belønning kombinert med moralsk oppmun-

tring (kampanjer) med vekt på det siste». Gjorde de det ikke slik ville produksjonen ikke øke og utvikle seg. Det er viktig å være obs. på at den materielle belønninga er begrensa: Bonusen utgjør bare 10-20 % av lønna. Den konkurransen som dermed oppstår ser kineserne positivt på.

Alex.

P.s. Dere som leser engelsk må abonnere på det ukentlige, teoretiske tidsskriftet Beijing Review!

Ta dere råd til en tur til Kina. Det vil være en opplevelse for livet.

ORGANISASJONSRAPPORT

På grunnlag av de årsrapportene som er kommet inn er det utarbeida en del statistikk om utviklinga i partiet. Materialet bygger på rapporter fra om lag halvparten av laga i partiet. Det at det mangler så mye, gjør at det kan være feil i beregningene som ikke kommer fram før alle rapportene kommer inn. Fra noen fylker har vi ingen rapporter. De lag og distriktsstyrer som ikke sender inn rapporter innen fristen gjør dette arbeidet vanskelig og det blir unøyaktigheter som kunne vært unngått.

Studier av årsrapporter og terminrapporter gir en god innsikt i hvordan partiet ser ut og den organisatoriske utviklinga og er en viktig del av planleggingsarbeidet.

Det har ikke vært vanlig å legge fram årsrapporter direkte. Dette har stort sett kommet indirekte gjennom årsplaner osv. Vi ser nå et behov for å legge fram en del materiale både for å vise alvoret i den organisatoriske utviklinga, og for å avlive rykter om at alt går til helvete. Vi håper også dette vil inspirere alle de som ikke har sendt inn årsrapporter og terminrapporter til å gjøre det. Alle rapportene er viktige, også de som ikke synes de har noe å rapportere. F.eks. det har ikke vært noen innmeldinger eller utmeldinger, da er det noen som tenker at det ikke er noe vits i å

rapportere. Dette er feil, vi trenger også de rapportene for at helhetsbildet i partiet skal bli korrekt. Dette som en kritikk og en oppstrammer til de som har svin på skauen.

Partikrisa har ført til en forverring av den organisatoriske utviklinga i partiet. Utmeldingene har økt, innmeldingene gått ned, medlems-tallet har etter en lang periode med jamn oppgang, gått nedover de to siste åra. Klasse-sammensetninga er forverret. Dette er noen av konklusjonene vi kan trekke av materialet.

MEDLEMSTALLET HAR GÅTT NED

Medlemsutviklinga:

År	1979	1977	1978	1979	1980
Prosent	100	122	137	125	114

Tabellen viser medlemsutviklinga mellom 2.LM og 3.LM. Før dette var medlemsutviklinga jamnt stigende. Toppunktet hadde vi rundt mai 1978. Nedgangen begynte samtidig med at Kina avbrøyt hjelpa til Albania og med økonomikrisa i KK som utvikla seg utover høsten.

Utmeldingene økte en god del, mens nedgangen i antall innmeldte var relativt større. Og i 1979 var utmeldingene for første gang større enn innmeldingene. Som en ser av tabellen har medlemstallet gått ned med ca. 17% i løpet av to år. Av medlemmene vi hadde i 1978 kan vi anta at ca. 1/3 har meldt seg ut. Det er omlag dobbelt så mye som »normalt» ville ha meldt seg ut.

Det er også rimelig grunn til å tru at denne utmeldingstendensen ikke har stoppa opp i første halvdel av 1981.

Av rapportene kan vi også finne ut om hva slags medlemmer som melder seg ut. I løpet av de to siste åra har medlemmene som meldte seg inn i partiet i 1973 (og før) pluss åra 1974 og 75 vist seg som de mest stabile. Utmeldningene blant disse medlemmene er relativt få, utgjør ca. 15 - 20% av de utmeldte. Blant de som meldte seg inn fra 1976 og utover har ganske mange meldte seg ut, 80-85% av dem. F.eks. er det bare litt mer enn 1/3 igjen av de som meldte seg inn i 1976, mens rundt halvparten av innmeldte i 1977 - 79 er igjen. Det viser seg også blant disse årskullene at det største frafallet er i det første medlemsåret. Vi har til sammenlikning ikke tilsvarende tall for 1973 - 75-årskullene.

ARBEIDERANDELEN GÅR NED

Utmeldingene har også ført til forverring i klassesammensetninga i partiet. Her må vi ta med flere forhold. Klassesammensetninga på

utmeldte medlemmer følger i hovedsak klassesammensetninga ellers i partiet. Forverringa skyldes i hovedsak to forhold. Vi rekrutterer relativt færre arbeidere enn småborgere. (35% arbeidere og 50% småborgere). En god del arbeidere skifter yrke og går over i småborgerlige yrker. (I tabellen for klassesammensetning blir intellektuelle og mellomliggende funksjonærer med utdanning regna til småborgerskapet. Skille mellom høyere og lavere småborgerskapet blir i praksis satt mellom høyere og lavere utdanning. Funksjonærer uten utdanning blir regna til arbeiderklassen.) Om lag 60% av forverringa skyldes dette forholdet. Det er ca. 10% av de som oppgav at de var arbeidere i 1979 som i dag oppgir et annet yrke.

Når vi ser på tabellen over klassesammensetninga i partiet fra 1974 og til i dag så er toppen i 1976 - 77 litt kunstig høy. Men det er urovekkende den raske nedgangen fra 1978 til 79 som fortsetter i 1980. Den kraftige økningen i småborgerandelen skyldes for det første skifting av yrke, men også at blant de vi rekrutterer så er det en liten relativ overvekt småborgere i forhold til utmeldinger. Et forhold til er at alderssammensetninga i partiet blir værre. Andelen studenter/elever går tilbake og tilfører småborgerskapet en del. Vi blir raskt færre i aldersgruppa 18 - 25, mens det øker i gruppene 26 - 35 og 36 - 50. Rekrutteringa i gruppa under 25 er ytterst lav og vil stadig bli et større problem når det gjelder å få inn nye og yngre medlemmer. Sjøl om 3 av 4 medlemmer er

Klassesammensetning

Klasser	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Arbeiderklassen	24,0	32,7	49,1	52,0	51,5	42,0	37,8
industri	12,0	20,5	31,6	34,0	30,5	26,0	24,6
Småborgerskapet	44,4	44,0	36,4	36,0	33,0	44,3	54,4
lavere	23,1	25,0	22,1	25,0		34,0	39,6
høyere	19,0	17,0	12,3	11,0		9,0	13,8
bønder/fiskere	0,3	0,3	0,7	0,4	0,5	1,3	1,0
Studenter/elever	27,0	17,3	10,1	7,0	7,5	8,0	6,1
Andre	3,3	5,0	4,5	3,0	8,0	5,7	1,7

mellom 25 og 35 år vil forbubbingstendensen bli et alvorlig problem om noen år dersom tendensen ikke blir snudd.

Kvinneandelen i partiet har også gått tilbake fra 45% i 1978 til 41,5% i 1980. Vi har ikke materiale om dette skyldes utmeldinger eller rekrutteringa.

HVORFOR MELDER KAMERATER SEG UT?

Å analysere årsakene til at mange melder seg ut av partiet og at flere skifter yrke og går tilbake til den utdanninga de en gang tok er mange, det er ingen lett oppgave.

Fleire forhold må trekkes inn i vurderinga:

Både indre svakheter og feil i partilivet og ytre påvirkning fra splittelsen i den internasjonale kommunistiske bevegelsen og utviklinga i Kina, revisjonistisk påvirkning og press fra borgerskapet, økonomisk og politisk.

Det fins også ideologisk forvirring og manglende evne til å løse store, uløste problemer i taktikk og strategi.

AKP(m-l) er ramma av den samme krisa som ml-bevegelsen internasjonalt. Vi har kommet oss gjennom de værste angrepene på partiet som et kommunistisk parti. Forsøk på fraksjonsdannelser og avskaffing av grunnleggende prinsipper blei avvist på det 3. LM, som slo fast at det fins en kraftig høyrefare i partiet. Men det er også avdekket store feil i ledelsen av partiet, og LM kritiserte feili ledelsens praktisering av den demokratiske sentralismen.

Det 3.LM sto i mot forsøk på å uthule marxismen leninismen som ville likvidere partiet, men landsmøtet løste ikke partikrisa.

Situasjonen i partiet nå er at en god del diskusjoner om feil i partiet i stor grad har stoppa opp. Dette gjelder saker som feil i praktisering av den demokratiske sentralismen, feil i det indre partilivet, skolering, kaderfostring. Diskusjoner om uløste spørsmål som sosialismens problemer, den videre analyse av høyrefeila i partiet, utviklinga i Kina osv. Vi ønsker at disse diskusjonene skal fortsette.

Mange som melder seg ut eller går og lurar på dette har problemer som sirkler rundt det som er nevnt her.

Vi kan se på det problemet med at i 1977-78 meldte det seg inn mange nye medlemmer. Dette var toppår i medlemsøkinga i partiet. Men bare etter ett års medlemskap hadde partiet mista 30 - 40% av disse nye medlemmene. Det peker på et stort problem med å ta vare på nye medlemmer og utvikle dem som kommunister. Denne perioden svarer også til en periode i partiet hvor medlemsstudiene blei lagt til side. Vi ser også at det er blant disse medlemmene vi har mista mange seinere også.

Mange av disse gikk i entusiasme ut i industrien for å styrke partiets innflytelse i arbeiderklassen og mange har gjort et godt arbeid i denne perioden. At mange faller fra nå tilsier ikke at vi skal kaste vrak på det arbeidet disse kameratene har gjort. Men det er viktig å også analysere svakheter hos de som nå faller fra, enten det dreier seg om å skifte yrke eller å gå til det drastiske skrittet å melde seg ut.

BLI STÅENDE I PARTIET!

Samtidig ser vi ei krise som merker hele venstresida:

En del av sekstitalls-generasjonen har kommet til et veiskille. Valget står mellom en karriere og et godt liv, eller den harde slitsomme kampen for arbeiderklassen som kanskje gir små resultater på kort sikt. De som nå har passert de tretti ser klassekamerater og studekamerater dukker opp i ledende stillinger i statsapparatet og næringslivet, snart har de sjøl passert den aldersgrensa hvor de sjøl ikke lenger vil ha muligheten, deres verdi på markedet vil synke. Dette valget er vanskeligere enn da de som opprørske tjuetåringer kasta seg ut i kampen for arbeiderklassen.

Vi må se hvem det er som har denne muligheten til å velge? Verken skiftarbeideren eller kassadama på supermarkedet har muligheten til å velge en personlig karriere for å løse

økonomiske problemer og få et behagelig liv. Det er et lite og privilegert sjikt som kan velge og som med spisse albuer kan komme seg oppover.

Arbeiderklassen kan ikke velge såne personlige løsninger. For arbeiderklassen er bare en kollektiv løsning mulig, en løsning hvor hele klassen kjemper seg til makta i samfunnet og skaper et sosialistisk samfunn uten utbytting.

Dette gir ikke hele forklaringa på utmeldingsproblemet, men peker på en viktig tendens.

Vi legger fram dette materialet fordi vi ønsker å få medlemmer og avdelinger til å drøfte dette problemet. Dette er ikke bare ledelsens problem. Det er hele partiets problem, og det kan bare løses dersom medlemmene har diskutert det og har funnet ut hva de kan gjøre for å snu den negative tendensen.

Vi ønsker å samle materiale om hvorfor folk går ut av partiet og hente inn synspunkter på hvordan vi skal endre på dette. Det virker også som om folk lettere får skli ut av partiet nå enn før. Ved å reise diskusjonen håper vi også å gjennreise kampen om slike spørsmål.

Hele den vestlige ml-bevegelsen settes nå på en stor prøve. Alle partier av vår type i de vestlige industrilanda blei oppretta på direkte inspirasjon fra Kina. KKP oppfordra til å danne nye ml-partier etter at de fleste kommunistpartiene hadde degenerert til revisjonistpartier. Denne linja har nå KKP forlatt. I stedet propaganderer KKP for at det jugoslaviske partiet, Berlinguers parti i Italia og Mitterands sosialistparti representerer arbeiderklassen i sine

land. Dersom dette var riktig, kunne en med like stor rett si at DNA representerer den norske arbeiderklassen. Av dette følger at det heller ikke skulle være noen grunn til å opprettholde et særskilt kommunistparti og at vår oppgave i steden skulle gå ut på å hjelpe kamerat Brundtland med å «bygge sosialisme på norsk». De vestlige ml-partiene som har forgrunne røtter i eget jordsmonn utvikler nå en slik reformistisk og anti-marxistisk tendens over en lav sko. Denne strømmen har AKP(m-l) bestemt seg for å gå mot. Det vil stille våre egne røtter og vårt eget grep om kommunismen på prøve. Vi har tillit til at partiet består denne prøven og kommer sterkere ut av vanskene. Men det krever at alle medlemmer ser det som sitt personlige ansvar å bidra til dette.

I stedet for nå å vende ryggen til marxismen og AKP(m-l) burde vi heller ta opp hansken og studere og skolere oss bedre i marxismen og få opp debatten på uløste problemer i strategi og taktikk.

Verden er oppe i en enorm forandring og mer enn noen gang trenger vi et kommunistisk parti.

I denne situasjonen er det et alternativ til å hoppe av, og det er å kaste seg inn i kampen for framtida. I denne kampen trenger vi et kommunistisk parti fylt med folk som er villige til å ta i et tak i klassekampen når det røyner på.

Hans B.

GLØM IKKE DEN IDEOLOGISKE KAMPEN!

Bør den ideologiske kampen ha en sentral plass i Stortingsvalgkampen? Mitt svar er JA. Og et slikt syn vil vel de fleste være enig i - sånn uten videre. Men hvorfor må det være slik - og hva må det bety helt konkret?

Jeg synes *Lenins* gamle krav til *allsidighet* i arbeidet til de revolusjonære, fortsatt gir et godt svar på det allmenne planet: Vi må drive

både *økonomisk, politisk og teoretisk* kamp. Henfaller vi bare til økonomisk kamp, går vi i fella. Om vi driver bare teoretisk kamp, går det oss like ille. Osv. Dette kloke rådet må utvilsomt også fortelle oss noe om hvordan en *valgkamp* skal drives.

Til det mer konkret: Om vi ser tilbake på de valgkampene vi har vært gjennom, ser vi vel en

viss vakling når det gjelder tyngdepunktet i valgkampen: I 1973 hadde vi mange gode enkelt saker å drive. Men sosialismen og revolusjonen forsvant ut av vinduet. I 1975 kom prinsippene mer i sentrum, men nokså prega av allmenne formuleringer og en del ultra-venstre. Valgkampen i 1977 ligna en del på 1975. I 1979 gjorde vi et stort skritt fram og klarte å utforme en ganske konkret politikk på en rekke områder. Valgkampen var på mange måter en stor seier. Ei biside var at perspektivet - sosialisme og revolusjon denne gangen ble trengt i bakgrunnen. Kanskje naturlig i et kommunevalg, men likevel vel mye på sidelinja, etter min mening.

PERSPEKTIV OG PRINSIPPER

I stortingsvalget 1981 har vi en god anledning til å prøve om vi klarer å *kombinere* kampen for enkeltkrav med perspektiv og prinsipper. For å si det enkelt: Evne å reise kamp mot økte boligutgifter, evne til både å avsløre den usosiale boligdyrtida som ei side ved kapitalismens utvikling og evne å bruke dette til propaganda for et nytt samfunn.

Jeg synes at det er minst to viktige grunner i dette valget for at vi bør ofre *ide'-kampen* en god del oppmerksomhet. Det ene er at det nå er ei viktig *ideologisk brytningstid*. Det finnes et press for å gi opp sosialismen som et ønskelig mål. Noen hopper av den revolusjonære bevegelsen og AKP(m-l), og proklamerer at de foretrekker «den demokratiske sosialismen». Andre stryker sosialismen av partiprogrammet, slik DNA gjorde det på landsmøtet i april, og begynner å snakke om sosialismen «som en prosess» - noe vi alltid er på vei mot. Situasjonen i DNA er ekstra interessant akkurat nå. Som en «politisk komité» for borgerskapet tar DNA-regjeringa mer og mer preg av at den skal legge forholda til rette for maksimal profitt for den mest aktive delen av norsk kapital: Statskapitalismen (Norsk Hydro, Statoil m.fl.). Derfor finnes det et press i DNA for å gi opp sosialdemokratismen som ideologi. Landsmøtet

tok et slikt skritt.

På den andre sida opptre ideologer i DNAs rekker for å splitte opp ideene, for å sikre en ideologisk kosmetikk for å dekke over den borgerlige politikken som snakker seg varm for likhet, solidaritet, arbeid for alle og «kollektiv forstand» (Førde). Denne spenninga i DNA vil neppe minske, heller øke. Det må være i arbeidsfolks og vår interesse å øke disse motsetningene ved å blande oss aktivt inn i den ideologiske debatten om hva kapitalismen må erstattes med, om sosialisme og revolusjon.

REAKSJONÆRE FRAMSTØT

Det finnes også en rekke framstøt av mer klassisk, reaksjonær karakter. Aftenpostens stadig oppslåtte, mørkebrune artikler om «kommunazismen», om hitleristiske rase- og kjønns teorier, rasende angrep på horekundeaksjoner, ol. er verdt å nevne i denne sammenheng. Kr.F's landsmøte som formelig sydet av kvinneforakt i abotortspørsmålet og samtidig framstilte seg som et virkelig høyverdig ide-parti, hører også med i bildet. Mange flere eksempler kunne og burde vært nevnt. Men det holder for å illustrere en tendens, tror jeg. Noen av disse ideologiske «profetene» går løs på den revolusjonære bevegelsen og kunne nok tenke seg en «fei-dem-ut» kampanje på nytt. Andre går til frontalangrep på kvinnekamp, likestilling og ønsker å skru klokka tilbake mange ti-år. Berge Furre har lenge snakket om «høgrebølga». Når han snakker om den, er det nærmest som noe metafysisk, moralsk. Og han knytter den utelukkende til de mer tradisjonelt reaksjonære delene av borgerskapet (hva er da mer naturlig enn å lansere kampanjen «For deg mot Høyrestaten» når han først og fremst har partiet Høyre i tankene?). Furre's snakk om høyrebølge treffer ikke spikeren på hodet i det hele tatt. For den ideologiske brytningstida vi nå ser, kan ikke snevres inn på en slik måte. Kildene til bakstreverske ideer er mange, de finnes i ulike politiske leire. Og samtidig unnlater Furre å peke på de *framskrittvennlige* kreftene som finnes: LO-kongressens sensasjonelle vedtak om forbud av nazistene, de mange seirene på

likestillingas område, de mange aksjonene i sosial- og helsesektoren, Afghanistan-solidariteten, Polen-solidariteten, solidariteten i store deler av fagrørsla, m.m.

EI BRYTNINGSTID

Det finnes med andre ord sterke ideologiske brytninger. I 70-åra har progressive framskritt vært mange både når det gjelder velferd, kvinnekamp og likestilling, anti-imperialistisk solidaritet, demokratiske retter, kampen for en uavhengig fagbevegelse har på forskjellige måter blitt styrka, osv. Men alle disse framskrittene er ikke vunnet en gang for alle. I en situasjon med krigsfare og økonomisk kriseutvikling vil førende deler av borgerskapet ha behov for nye ideer som rettferdiggjør *innstramninger*.

Denne ideekampen har til hensikt å skape en opinion som letter slike innstramninger. Og den kampen må vi delta i for fullt. At det er viktig å bekjempe åpenbart bakstreverske ideer, er vi vel enige om. Men kanskje like viktig tror jeg det blir å skjære gjennom den ideologiske kosmetikken til DNA-lederne. For ikke alle forlater ideologien. Tvert om, jo mer DNA-toppen legger forholda til rette for de mest pågående kapitalkreftene i Norge, desto større blir behovet for å forsvare DNA med ideologiske klisjeer. Vi kan vente oss mange DNA-valgarbeidere som snakker seg svett om likhet, solidaritet, kollektiv forstand o.l. i tida framover. *Da* må vi vite å konfrontere denne kosmetikken med DNA-toppens opplegg for de harde 80-åra.

PROPAGANDER SOSIALISME OG REVOLUSJON

Den andre grunnen til at vi bør ofre ide'-kampen stor oppmerksomhet, er sjølsagt det *røde* alternativet, sosialisme og revolusjon. Å agitere for at kapitalismen er «et brennende hus» er helt nødvendig. Å avsløre det borgerlige diktaturet er en side ved denne saken. Og en annen side er å propagandere sosialismen, proletariatets diktatur (sjøl om RV som sådan ikke benytter dette ordet).

Dette behovet er sjølsagt tilstede ved ethvert valg under de nåværende forholda i Norge. Likefullt tror jeg det er nødvendig å understreke RV som en *rød* opposisjon, ikke et vilket som helst reformistisk, sakorientert, radikalt parti. La oss passe oss for å drive en valgkamp som tjener SV og Venstre! Ved å ta opp utelukkende enkeltsaker (Alta, bolig o.l.) så går det an å hjelpe andre noe større partier til framgang. Men, i sannhet, det er virkelig store forskjeller mellom RV og SV og V! Både i enkeltsaker, ikke minst i hva vi *gjør*, og i perspektivene: SV og V kranbler om hvordan kapitalen skal *styres*, vårt standpunkt er at den må *styrtes*.

Ved å understreke behovet for aktiv ideologisk kamp, kan det sjølsagt bli oppfattet sånn at nå skal vi ligge i krig med alle på alle spørsmål. Nei. Prinsippene for aksjonsenhet, enhetsfronts-prinsipper, smidig taktikk, osv. burde vel sitte noenlunde fast i oss. På enkeltsaker skal vi fortsatt ha vett til å samarbeide også med andre partier. Vi har til og med behov for å utvikle denne evnen. Det jeg vil ha fram, er behovet for å reise den ideologiske kampen og det *røde* i vår valgkamp. Jeg tror mange ungdommer, arbeidere, intellektuelle - har stor interesse av perspektiver, de ønsker å være der det *skjer* noe nytt. Jeg vil også påstå at blant ungdommen er det i ferd med å skje ei *politisering* som vi må ta vare på.

I det hele tatt tror jeg på å agitere for en politikk som står godt planta i dagens virkelighet og behov, og som reiser klassehat, klassekamp, arbeidersolidaritet, og det *røde* perspektivet: revolusjon og sosialisme. På mange arbeidsplasser vil denne kombinasjonen bli møtt - ikke med hue-risting - men med positiv interesse. La oss ikke undervurdere *klassestandpunktets* betydning, arbeiderklassens standpunkt - noe som sitter langt djupere enn en gallupp fanger opp.

Håvard.

RV-AKTIVIST OM ERFARINGENE FRA -79 VERV STEMME!

Kommune- og fylkestingsvalget i -79 betød et aldri så lite gjennombrudd for RV når det gjaldt måten å drive valgkamp på. Mange steder gjennomførte systematisk stemmesanking, og samtlige hadde gode erfaringer med det. TF har snakka med Leif, partimedlem og RV-aktivist i en bydel i Oslo der RV har flerdobla stemmetallet sitt på få år. Og sjøl om forholda der RV driver valgkamp ellers i landet nok kan være en del forskjellig fra bydelen til Leif, så trur vi alle har noe å lære av metoden RV-aktivistene i denne bydelen brukte.

-Halfdan Hegtun kom seg jo i sin tid inn på stortinget ved hjelp av kaffekoppen. Er det kaffe og smultringer som ligger bak framgangen i bydelen din også, Leif?

-Jeg er stygt redd for at RV-aktivistene har for dårlig mage til det. Nei, jeg trur heller det var en kombinasjon av organisering og bra politikk. Men siden du først trekker inn Halfdan Hegtun, så skjønte han i det minste at du er nødt til å oppsøke folk hjemme i stua for å få dem i tale. RV-stand, KK-salg o.l.-er vel og bra. Men det er umulig å ha systematisk kontroll og grep om stemmesankinga på den måten.

LAG LISTER

-Ja, hva skal til for å nå det?

-Det vi gjorde, var å ta for oss mantallslista for bydelen. Så tok vi alle folka vi kjente og delte dem inn i tre. De som vi visste kom til å stemme RV, de som kunne tenkes å gjøre det etter en diskusjon, og til slutt de som hadde et positivt syn på RVs politikk på et eller flere områder. Så så vi på antallet aktivister vi hadde å rutte med, og fordelte folk etter det. I den første fasen la vi vekt på de som vi visste kom

til å stemme RV. For det var jo blant dem vi kunne regne med å finne nye RV-aktivister. Vi bød inn til møter og diskuterte RVs politikk med dem, og mange sa seg villig til å bidra til valgkampen på ulike nivå. Alt fra å være med på stands og husbesøk til å prate med naboen rett over gangen.

-Men en slik metode krever vel at du har godt kjennskap til distriktet og folka som bor der?

Sjøl sagt gjør det det. Vi hadde stor nytte av de erfaringene og kontaktene vi hadde fra KK-salg, 1.mai-arbeid, og arbeid i strøksforeninga. Men jeg trur uansett om du ikke har drivi noe særlig før, så er du nødt til å bruke denne metoden. Det betød jo at vi hele tida kunne kontrollere åssen valgkampen gikk, vi kunne si f.eks. 14 august at nå har vi så og så mange stemmer, og ligger slik og slik an i forhold til målsettinga.

VERV AKTIVISTER

-Men ærlig talt, du kan vel ikke for alvor mene at RV-gruppene skal trække ned dørstokkene til folk allerede i mai for å få dem overbevist om at de bør stemme RV?

Jeg skal være enig i at det systematiske stemmesankingsarbeidet i hovedsak skjer den siste halvannen måneden før valget. Men hva er det RV har behov for akkurat nå? Jo nå må vi starte skikkelige og levende aktivistgrupper der det blir diskutert politikk og drevet aktivt valgarbeid. RV må syns på gatene, i avisene og på lyktestolpene. Altså har vi behov for mange aktivister. Og de må få besøk nå med tilbud om å bli med i ei gruppe, tilbud om diskusjoner og aktivitet, og også tilbud om sosialt samvær. Og da må vi oppsøke først og fremst den gruppa

som vi veit kommer til å stemme RV. Så får vi seinere i valgkampen konsentrere oss om de som trenger en diskusjon.

LEGG VEKT PÅ POLITIKKEN

-Greit nok, men trur du folk er interessert i å diskutere RV-programmet, sjøl om de skulle være interessert i å bidra med et eller annet aktivt i valgkampen?

-Nei, det trur jeg ikke. Jeg veit det. En av de feila vi gjorde i sist valg var å ikke legge nok vekt på å gi aktivistene tilbud om politisk skoloring. Det skal vi rette opp nå. RV har et virkelig bra program som jeg trur vi skal samle stor støtte for. Men det er jo avhengig av at folk, og spesielt aktivistene, får kjennskap til hva som står der og får diskutert det. Ikke det at jeg mener RV-gruppene fram til sommerferien skal fungere som reine studiegrupper. Skoloringa må gå hånd i hånd med at RV virkelig syns i det politiske bildet.

PARTIMEDLEMMENE MÅ GÅ FORAN

-Nå har du sagt en del om hvordan RV-gruppene bør legge opp valgarbeidet sitt. Men hva med partiet opp i dette her?

-Jeg trur det er livsviktig, også for valgkampen, at partiavdelingene ikke blir lagt i dvale fram til valget. I bydelen min var det på partilagsmøtet vi først kom fram til at vi måtte jobbe systematisk med navnelister, dele inn i roder, små valgkampgrupper. Hadde vi ikke hatt det avdelingsmøtet trur jeg valgresultatet hadde sett atskillig mørkere ut. Det er jo trass alt i partiavdelinga du har konsentrert de folka som har mest politisk og organisatorisk erfaring.

Derfor mener jeg det er viktig at partiavdelinga har grep om valgarbeidet, og at den velger bla. valgansvarlig.

Men det må heller ikke bli slik at partimedlemmene diskuterer valget på avdelingsmøter, og ikke gjør noe i RV-sammenheng. Partimedlemmene må utgjøre stammen i RV-arbeidet. Akkurat nå mener jeg det f.eks. må være partiavdelingene og partimedlemmene som må ta initiativ for å kalle sammen folk, starte gruppe, og komme seg ut på gata.

START VALGKAMPEN

-Er det å starte valgkampgrupper og komme ut av startgropa som nå er det viktigste?

-Absolutt. Jeg synes valgkampen har starta opp kvalitativt bedre enn noen gang før. Vi har skolert opp nøkkelfolk i alle distrikter, vi har et bra program, vi har begynt å markere oss ganske bra i det politiske landskapet. Men nå mener jeg vi må komme i gang ute i kommunene. Ellers kan vi lett risikere at valgkampen blir noen få iherdige aktivisters verk.

-Til slutt, nå har du snakka om erfaringene fra et boligstrøk i Oslo. Men hva med folk som driver på arbeidsplassene, i mer griskgrendte kommuner osv?

-Sjøl sagt kan du ikke planke uten videre alle de bra tinga jeg mener vi kom fram til i bydelen min. Men grunnprinsippa må bli de samme, nemlig at du driver et systematisk arbeid med folk, at du knytter til deg mange aktivister og slike ting.

Men det er og klart at i feks. lite tettbefolkta steder, og der du har få aktivister, må du kanskje legge mer vekt på å holde en høg profil i aviser og massemedia. Ikke for det, jeg trur vi kan ha nytte av å bli flinkere til det her i bydelen og, avslutter Leif.

FORSLAG TIL NYTT KONTINGENT-SYSTEM

Kontingenten finansierer praktisk talt all partivirksomhet. Når et lag kommer opp i viktige kamper lokalt, er det vanlig at medlemmene i laget skyter til noe ekstra for å kunne gi ut en løpeseddel, arrangere et møte o.l. Men SK og SKs underutvalg, distriktssyrer og under-distriktsstyrer er helt og holdent avhengig av de faste kontingentinntektene. En reduksjon i kontingentinngangen tvinger organer på SK- eller DS-nivå til å redusere aktiviteten på enkelte områder. En økning av partiets realinntekter fører ditto til at partiet kan sette utafør vår rekkevidde av økonomiske grunner.

Kontingentarbeidet er derfor ei grunnleggende oppgave for alle partilag.

Derfor er det helt nødvendig at partiet har høy medlemskontingent. Derfor heter det i vedtektene om medlemmenes plikter, § 3h:

»Støtte partiet økonomisk så mye som mulig og arbeide for en sterk og sjølberga partioekonomi.»

Derfor er det så viktig at alle medlemmer ser på kontingenten som en fast månedlig utgift på linje med husleie, strøm, fagforeningskontingent o.l.

BAKGRUNNEN FOR FORSLAGET

Det er først og fremst den kraftige prisstigningen som har reist spørsmålsteget ved det nåværende kontingentsystemet. I 1979 var prisstigninga 4,8%, i 1980 10,7% og i 1981 ser den ut til å bli over 15%. I perioden 1979 til nå har kontingenten pr. medlem gått tilbake. Dette er den viktigste grunnen til at realinntekta til partiet er kraftig redusert i denne perioden. For partiet er det derfor nødvendig å sette i verk tiltak som gjør at kontingenten pr. medlem holder følge med prisstigninga. En måte kunne

være at partiet la opp til at alle lag fast hvert år drøfter kontingentens betydning for parti-arbeidet. Gjennom en partidiskusjon mobiliseres hver enkelt til å yte mer, drøfter den økonomiske situasjonen til den enkelte o.l. Vi prøvde å gjøre det slik sommeren 1980 da vi for fullt blei klar over den »prissaksa» som var under oppseiling. Resultatet må vi oppsummere som dårlig. Diskusjonen i laga forsvant i de store politiske diskusjonene som da var oppe.

Noen har innvendt mot prosenttrekk at dette vil fjerne den politiske mobiliseringa omkring kontingenten. Vi mener dette ikke er riktig.

For det første: Prosenttrekk vil føre til at kontingenten øker i takt med lønnsøkninga og den foreslåtte prosenten vil samtidig bety en økning i nivået i forhold til nå. For å vedta det nye kontingent-systemet forutsetter det politiske diskusjoner og politisk motivasjon i hele partiet.

For det andre: Det vil være en permanent oppgave for alle lag å mobilisere *alle nye medlemmer* politisk for kontingenten i partiet.

For det tredje: Det er nå slik at mange betaler mer, - noen betaler mye mer enn satsene for sin inntektsgruppe fordi de mener det er riktig å ofre mer. Det nye systemet forhindrer ikke på noen måte at vi kan appellere til kameratene om å betale mer enn sin sats, og det vil vi også gjøre. F.eks. så regner vi med som sjølsagt at ingen går ned i kontingent sjøl om vi innfører prosenttrekk.

For det fjerde: så er det ei innvending mot det nåværende systemet at det gir et visst rom for at kontingenten følger de politiske konjunktorene, at det er for laust i fisken. Da blir det ei vanskelig oppgave å drive arbeidet med partioekonomien.

Det er også andre grunner for prosenttrekk. Nå er det store forskjeller mellom fylkene. Mellom fylker med høyest og lavest snitt er forskjellen ca. 40 kr. pr. medlem pr. måned.

Prosenttrekk er mer solidarisk enn det vi har nå. Også nå er det vanlige at kamerater med høy inntekt betaler mer enn kamerater med lav

inntekt. Men det er mange unntak fra dette og mange eksempler på at folk med høy inntekt betaler temmelig lav kontingent.

FORSLAG TIL NYTT SYSTEM

a. Minstesatsen settes til 30 kr. pr. måned. Den gjelder for husmødre, arbeidsløse, trygda, studenter, skoleelever, soldater.

b.

brutto inntekt pr. år.	brutto inntekt pr. måned.	lønnstaker	enslig forsørger
under 100 000	8 300	2,2%	1,0%
for beløp 100 000 - 150 000	8 300 - 12 500	3,2%	2,0%
for beløp 150 000 - 200 000	12 500 - 16 700	4,2%	3,0%
for beløp over 200 000	16 700	5,2%	4,0%

c. For sjølstendige næringsdrivende regnes kontingenten av netto næringsinntekt.

d. Ny kontingent fastsettes i januar hvert år. Grunnlaget er brutto månedslønn for januar. Ved større endringer i lønna i løpet av året skal kontingenten endres.

e. Kontingenten for sjølstendige næringsdrivende fastsettes på grunnlag av ligningsoppgava for foregående år.

Noen eksempler:

Brutto månedsinntekt på 7500 kr. for lønnstaker som ikke er enslig forsørger:

$$\frac{7500 \times 2,2}{100} = 165 \text{ kr.}$$

Brutto månedsinntekt på 14000 kr. for lønnstaker som ikke er enslig forsørger:

$$\frac{8300 \times 2,2}{100} = 182,60 \text{ kr.}$$

$$\frac{(12500 - 8300) \times 3,2}{100} = 134,40 \text{ kr.}$$

$$\frac{(14000 - 12500) \times 4,2}{100} = 63,00 \text{ kr.}$$

Til sammen: 380,00 kr.

Netto næringsinntekt på 90 000 kr. for sjølstendig næringsdrivende som ikke er enslig forsørger:

Pr. år:

$$\frac{90000 \times 2,2\%}{100} = 1980 \text{ kr.}$$

Det vil si kr. 165 pr. måned.

KOMMENTARER

Vi foreslår en trekkprosent på 2,2% som vil gjelde de fleste.

Fagforeningsprosenten i Grafisk er 2,1 og i Jern og Metall 1,5. Vi mener at det er riktig at kontingenten i partiet er høyere enn i fagbevegelsen.

Vi har ingen oversikt over inntektsnivået i partiet. Vi har tatt utgangspunkt i lønnsstatistikk for industriarbeidere samt partiets klassesammensetning. Forslaget innebærer en økning i kontingenten på om lag 10%.

Når det gjelder den sosiale profilen, er vårt neste forslag at enslige forsørgere skal ha en lavere trekkprosent.

Flere har reist forslag om at trekkgrunnlaget skal være brutto inntekt minus kostnader. Vi mener det er uriktig å bygge dette inn i

systemet fordi det vil slå ut svært skeivt. Bor du billig men dårlig på Grønland i Oslo, så skal du betale høy kontingent. Men har du skaffa deg rekkehus i nybyggerfelt, så blir kontingenten mye lavere. Vi er klar over at det også fins folk som bor både dyrt og dårlig, og at mange er tvunget til å bo dyrt for i det hele tatt skaffe seg et sted å bo. Men vi mener at dette ikke kan bygges generelt inn i kontingentsystemet.

Det fins familier der begge er medlemmer i partiet og som lever på ei inntekt. Den kontingenten som beregnes på grunnlag av inntekta er da samla kontingent for begge to. La oss si at en slik familie har ei brutto månedslønn på 8000 kr. Kontingenten er da samla for de to:

Den som ikke har inntekt, betaler da minstesatsen på kr. 30.- Den som har inntekta, betaler da 176 - 30kr = 146.-

ER DET IKKE MULIG

MED UNNTAK?

Vi har lagt vekt på å lage et enkelt system. Vi mener forslaget er realistisk for det store flertallet av medlemmer. Men vi er klar over at det vil oppstå problemer for enkelte. Derfor må det finnes mulighet for å gjøre ordninger i lag. *Men det må stå fast og urokkelig at laget skal betale den kontingenten som det i henhold til*

kontingentsystemet skal betale utfra inntekta i laget. Dersom noen i laget ikke betaler det de skal ifølge kontingentsystemet og laget godtar dette, må det kompenseres ved at andre betaler tilsvarende mer.

Lagskassereren bør kreve inn kontingenten månedlig.

GJENNOMFØRINGA

Det skal gjennomføres avdelingsdiskusjoner om forslaget i løpet av høsten. Videre skal det gjennomføres en prøveordning med det nye kontingentsystemet i to fylker for 3.termin 1981. Denne terminen starter 1. september og forfaller til betaling 31.12.81.

Det vil også bli drøfta på en konferanse for kassererne i DS i løpet av høsten.

Vi tar sikte på å gjennomføre det nye systemet fra 1.1.1982 for hele landet.

SPØRSMÅL TIL DISKUSJON

1. Er laget enig i å gå over til prosenttrekk? Dersom laget er uenig, legg fram de viktigste argumentene mot.
2. Hva er lagets syn på de foreslåtte trekkprosenter?
3. Drøft den sosiale profilen som er bygd inn i forslaget.
4. Andre synspunkt på forslaget.

KAN VI ØKE FARTEN I 21.AUGUST ARBEIDET?

Stikkord: Tsjekko -68, Polen -81(?!). Dette skulle egentlig være nok begrunnelse for en innsats i kampen mot Sovjets ekspansjon i Norge på 21. August. Snart ett år har Sovjet åpent (ihvertfall dårlig skjult) trua Polen med okkupasjon og nedslakting av det polske folket som kjemper for demokratiske rettigheter og nasjonal uavhengighet. Vi husker våren og

sommeren 68 i Tsjekkoslovakia der det blei mere og mere »populært» å avholde militærøvelser for Warszawa-pakta. Unødvendig å nevne hva fortsettelsen blei. Samme skjer i Polen. Angrepene fra Pravda mot den »reaksjonære» Solidaritet som vil »styrte sosialismen», er hardere og hardere. Stadig blir den polske statsmakta kritisert for å være »handlings-

lamma». Kreml var nok mere fornøyd i 1970 da statspurken meia ned polske arbeidsfolk i Gdansk. *Nå* er plutselig Polen blitt «populært» øvelsesteritorium for Warzavapakta. Nei, kamerater dette er for jævlig og bør få oss til å klø i fingra etter å gjøre noe. Dette er rett og slett en del av plikta vår. »Arbeidere og undertrykte i alle land foren dere». Dette har vi hørt tusenvis av ganger (står øverst på K.K. for dem som leser den), fordi det er et prinsipp som må være en del av kommunistenes politikk. Vi må spørre oss gang på gang: jobber AKP etter dette prinsippet godt nok? La ikke proletarisk internasjonalisme bli en frase. Vi må vise *i praksis* at det er en viktig del av AKPs politikk. *Alltid* må vi gå utover landegrensene å knytte kontakt med andre folk i kamp. Norge og verden *må* vise sin forbannelse overfor Sovjets krigspolitikk slik som den gang da USA bomba Vietnam. Husk dette er *solidaritet* dvs. polakkene og afghanerne hjelper oss fordi kampen deres klipper klørne av Sovjet. At mange folk i Norge viser aktivt sin forbannelse mot Sovjet, er avskrekkende for Kreml-folka. Lettere å okkupere når de møter *liten* motstand, enn om de veit at de får en helvetes »warm velkomst». Å gjøre noe *før* 21 August og på sjølve dagen til støtte for det tsjekkiske, polske og andre øst-europeiske folk, er *anti-imperialistisk freds-politikk*.

Mange kommunister er lei av datoer hele året. Dvs. vi jobber med 8 mars, 1 mai, 21 august osv. *Dette er et problem*. Dvs alle veit at i Mai/Juni kommer det en TF-artikkel om at 21 August er en viktig dato bla, bla i Donaldbla osv. Men når Sovjet driver med så mye faenskap, så kan vi vel ikke sitte med henda i fanget og slutte å markere 21 august. Vi må tenke, åssen har folk det i Polen, Tsjekkoslovakia, Afghanistan. Jo, riktig de lever under en ekstrem undertrykking. Da må vi bli forbanna og gjøre noe aktivt med det. Da må ikke hvert enkeltmedlem da tenke (prøve i hvertfall) i byen min (for byfolk dette) der blir det danne en komite med breie navn osv., da går jeg pliktløpet og er fornøyd med det. Apropos i januar gikk 80st. i Trondheim til støtte for Afghanistan!! Flaut. I Oslo var det

bedre, men 1000 er for lite.

Nå er det to folk i øst-europa som vi virkelig må bruke 21. August til å solidarisere oss med: Folket i Polen og Tsjekkoslovakia. Store demonstrasjoner denne dagen vil ikke bare være en knytteneve mot okkupasjonen i -68. Det vil også være et bidrag til å hindre en gjentakelse i Polen og en håndstrekning til Solidaritet og den polske opposisjon. Det blir sikkert ikke så vanskelig å komme fram til enighet på hva slags saker som må markeres i demonstrasjonene, men noe uenighet er det sikkert. Sjøl mener jeg demonstrasjonen må bygges opp rundt tre hovedstolper: For det første, og viktigst, Sovjet ut av Tsjekkoslovakia! Og under det må en ta opp støtte til Charta 77 og frigiving av de politiske fangene. Videre må toget kreve: Sovjet ut av Afghanistan. Og endelig: Støtt Solidaritet - henda vekk fra Polen.

Innafor disse tre hovedstolpene kan det variere no hvor langt en vil gå avhengig av hvilke folk en satser på å trekke med, og hva slags organisasjoner som står bak arrangementet. F.eks. er det folk som er mot eksplisitt støtte til den afghanske geriljaen, men svært for støtte til Solidaritet. Med SU er det f.eks. slik, uansett hvor beklagelig det er. Slikt kan sjølsagt gi grunnlag for ikke å ta med ei parole om støtte til motstandskapmen. Men det må kjempes i det lengste med nebb, klør og politiske argumenter for at støtten til den aktive motstanden skal markeres. Og når det gjelder de tre hovedsakene som jeg nevnte, så bør det ikke være noen grunn til å dempe eller gjøre kompromiss.

Dette parolegrunnlaget/plattformen er et grunnlag, for å få en bredt sammensatt komite' på de forskjellige stedene, både med SV-ere, SU-ere sos.demmere, høyrefolk og spesielt Dammanistere og Venstrefolk. Synes det er viktig å prioritere litt her. Spesilet viktig å få med folk på venstresida i en slik komite', for å få radikale og demokrater på gata. Enkelte høyrefolk, men ikke for mange, fordi mye av den sorten kan faktisk dempe entusiasmen omkring mobiliseringa m.a.o. taktisk uheldig. Altså viktigst med enhet med demokratisk innstilt folk a' la Pål Hougen. Enhet med folk i borgerskapet som utfra enhet med

KVINNESTOFF

TF 37

USA, antikomunisme, og mot ettergivenhet er mulig, men som sagt ikke for mange av dem i komiteen. Sjølsagt er så mange som mulig velkommen i toget..

Apropos i fjor i Oslo fikk Pjotr Grigorenko fritt spillerom. Om kvelden fikk han breie seg i anti-kommunisme i verste Solsjenitsin stil med støtte til »menneskerettighetsforkjemperne» Carter og Begin.. Pinlig. Bedre å satse på demokratisk opposisjonelle enn pro-Reagan folk. Opptrinnet var ikke planlagt og kom overraskende på komiteen. Men det understreker nødvendigheten av grundig planlegging.

METODER

I år må vi forsøke et framstøt i *fagbevegelsen*. Dann raskt initiativkomiteer som kan spes på med kjente og breie folk etterhvert. (Glem ikke å ta med mange fra fagbevegelsen).. Send ut raskt invitasjon til klubber og foreninger og følg opp med mest mulig *personlig* (telefon osv.). Som sagt vær tidlig ute med invitasjoner. Det bør lages faglige opprop i avisene ihvertfall på store plasser. Gjerne andre opprop også.

Situasjonen i Polen gir grunnlag for å satse

ekstra på å trekke med fagforeninger og faglige tillitsmenn i år. For fagforeningsfolk gjelder 21. August i år ikke bare støtte til undertrykte folk, men også direkte støtte til fagforeningskolleger som bygger opp en slagkraftig fagorganisasjon under svært vanskelige forhold.

En god del kan sies om venstre-sekteriske feil i 76-77. Men en styrke hadde vi som *ikke* var sekterisk, vi var flinke til å trekke med venner, søsken, arbeidskamerater, skolekamerater, osv. til togarrangementer. Den stilen bør vi få tilbake igjen. Kort sagt, aktivismen, samtidig som vi har politisk bredde.

Dessuten hva med mobiliseringskonserter på store steder med snacksy program!!! Det kan birke mobiliserende til toget. Gjerne utekonserter dersom været er fint. Flere ideer blir mottatt med *stor* takk.

Dette var et forslag til politikken på 21 August pluss metoder/arbeidet framover mot dagen. Nok å gjøre så det er bare å starte opp. Lykke til!!!

BUL.

PARTIETS KVINNEUTVALG BLIR OPPRETTA

Gledelig melding til kvinnene i partiet (og til alle andre partimedlemmer som støtter kvinnekampen): Partiets kvinneutvalg er i ferd med å bli oppretta, slik kvinnekongressen i februar krevde. Vi er i ferd med å legge planer, og her er noe av det vi har tenkt på:

INTERNT

- Kampen mot kvinneundertrykkinga innad må få en sentral plass. I forrige nr. av TF sto det utdrag fra den innledningen om kvinneundertrykking i partiet som ble holdt på kvinnekongressen. I arbeidet vårt vil vi følge de retningslinjene som denne innledningen trakk opp. Et viktig tiltak blir å gjennomføre en form for kjønnskvalitering på oppgaver som har

særsilt betydning for utvikling av politikk, taktikk og teoretisk kamp i partiet. Vi vil slåss for å styrke kvinnes plass i viktige partiutvalg, og i redaksjonen for Røde Fane. Vi vil arbeide for at jentene kaster seg inn i de teoretiske debattene som går i partiet - i sosialismedebatten, i forsvarsdebatten, i debatten om økonomisk politikk. Og vi vil ha flere kvinner som innledere på eksterne møter, på Dokka-seminarer og sommerleire. Etter valget vil vi oppsummere erfaringene med å fostre kvinner høyt på valglistene. Og vi har en ide om å lage et litt spesielt Dokka-seminar: Et »hive seg frampå»-kurs for kvinner, som tar opp taleteknikk, skrive-teknikk og tro på seg sjølteknikk.

- Å bygge opp et nett av kvinneansvarlige i DS'ene blir viktig for å sikre at kvinne-

politikken kommer ut og nedover i partiapparatet. Opprettelsen av kvinneutvalget betyr nemlig ikke at resten av partiet kan puste lettet ut og glemme alt som har med kvinnepolitikk å gjøre, tvert i mot!

- Vi vil arbeide for å styrke kvinnestoffet i Klassekampen. Tenk om KK kunne få rykte på seg for å være den avisa der alt det viktige kvinnestoffet sto! Det ville bety en ny, stor leserkrets for avisa, og en ikke ubetydelig styrking av kvinnekampen.

EKSTERNT

Opgavene står i kø. Vi håper å få gjort noe med følgende:

- Kvinnekrava vant i liten grad fram på LO-kongressen i år. Men kvinnene markerte seg likevel, på en måte som ga gjenklang i pressa. Denne kampen må følges opp. Er det mulig å jobbe fram et »faglig kvinnemanifest» som et bredt initiativ, bl.a. med utgangspunkt i kvinnekrava til LO-kongressen, og lage en bevegelse på det? Eller kanskje »kvinnenes tariffaksjon»? Uansett må faglig kvinnepolitikk bli et viktig arbeidsfelt.

- Dyrere barnehager blir det i åra som kommer. Regjeringa anbefaler at foreldrebetalinga skal øke med 39%, minst. Og kommunene har fortsatt ingen utbyggingsplikt. Vi må kreve: Utbyggingsplikt for kommunene, og statlig

støtte av en størrelsesorden som gjør dette mulig. Vi må kreve forbud mot innskrenkning av eksisterende tilbud. Og vi må kreve at foreldrebetalinga ikke økes og at det fastsettes en maksimalsats. Rundt disse krava bør vi prøve å organisere en *politisk kampanje*, med vedtak i alle slags foreninger der vi kan få det opp (fagforeninger er viktige!) og underskriftskampanjer.

- Vi må utvikle politikken og taktikken vår rundt temaet kvinner, krig og fred. Kanskje kan vi bruke metoder a la partiets forsvarspolitiske uke i år for å få igang mange folk, komme på offensiven i diskusjonen og ta initiativer overfor andre kvinneorganisasjoner.

- Vi vil fortsette det teoretiske arbeidet som bl.a. har resultert i kvinne nummeret av »Materialisten».

Her er ingenting sagt om Kvinnefronten. Det betyr slett ikke at vi mener at Kvinnefronten er uviktig. Mange partijenter bør absolutt jobbe der. Men partiets kvinnepolitikk bør være mer enn Kvinnefronten. Derfor har vi tatt utgangspunkt i de *politiske sakene* vi mener det er viktig å arbeide med. Noe av dette arbeidet vil sikkert foregå i Kvinnefronten, og noe utover.

Til slutt: Vi er glade for kommentarer og reaksjoner på det vi har lagt fram her!

Kvinneansvarlig i SK.

UTMELDINGSBREV TIL MEDLEMMENE I AKP(m-l)

Vi er tre medlemmer med lang fartstid i partiet. Vi har alle gjennom flere år arbeidet på et relativt »høyt nivå» to i DS-jobbing, en i anti-imperialistisk arbeid.

Etter avholdt landsmøte ser vi ingen annen konklusjon enn å melde oss ut av partiet, og istedet drive konkret arbeid der hvor vi trengs, fordi:

1. DEMOKRATI

Vi oppfatter det slik at det har vært en

diskusjon i partiet om å få lov til å diskutere og sette spørsmålstegn ved de politiske linjene. - Denne diskusjonen er nå konkludert både av Oslo-årsmøtet og landsmøtet med at en må bekjempe høyrefaren, og at folk som er uenige i partiets linjer må overbevises om at de tar feil. I »vedtak fra DS-årsmøtet»-heftet, står det bl.a.: »Endel kamerater har utvikla tvil og mistillit til det politiske standpunktet partiet står for. Det er viktig at det blir diskutert seriøst med disse kameratene slik at vi kan styrke enheten i partiet på et marxist-leninistisk grunnlag». - Vi vil beklage at vi ikke istedet fikk vedtak som

konkluderte med at vi må **STARTE** en diskusjon om riktige/gjerne prinsipper på bakgrunn av de historiske erfaringene vi sjøl og andre partier har. - vedtaket om å bekjempe »høyre» vil bety at nå skal vi bevege oss i retning av noe som defineres som »venstre». Vi tror ikke dette vil bringe oss framover, men tvert imot gjøre oss til et etterslep til utviklinga.

Selv om vi ikke mener at »alt virker inn på alt» - om noen skulle være i tvil så har vi lært lekse - så tror vi faktisk at kontinuerlige interne diskusjoner om »linja», ville føre til mer ekstern aktivitet. Fordi det ville være liv laga, det ville frigjøre folks initiativ, vi ville rekruttere. - Det er vanskelig å rekruttere til en organisasjon hvor du ikke selv kan si meningen din av redsel for å bli stemplet som »høyre». Og ærlig talt - vi er ikke så interessert i en diskusjon om vi er høyre eller venstre, vi er interessert i å diskutere prinsipper og hva vi skal gjøre med dette og hint utifra likeverdighet, ikke utifra å bli overbevist om at SK har rett. Med all respekt for SK-kameratenes genialitet - og uten sammenlikning forøvrig - diverse klassikere - hvem har sagt at de har patent på sannheten. - Verden skal jo helst gå framover. - Selv om det har tatt oss lang tid, så har vi funnet ut at vi må frigjøre oss fra Gud hvis vi ikke skal bli stående fast i gamle dogmer og bli rigide og konservative. Kort og godt så savner vi å diskutere uenigheter på et fritt grunnlag.

2. FORSKJELLEN I PARTIET MELLOM »HØY» OG »LAV»

Menige medlemmer blir sterkt kritisert om de går ut mot det som oppfattes som partilinja, men »ledelsen» kan tydeligvis gjøre hva den vil. Alle kjenner tidligere eksempler på dette. F.eks. Trond Ør og Ungarn-spørsmålet. Det er antagelig en naturlig konsekvens av dette når Finn S' kan bruke helsider i KK rundt juletider på å sjikanere søsterpartier i andre land. Måten han gjør dette på, er stikk i strid med prinsipper vi ellers har brukt i forhold mellom søsterpartier.

3. MENNESKESYNET TIL LEDELSEN

I vedtak fra distriktsårsmøtet i Oslo står det (s.3): »Det er fremmet mye riktig kritikk av feil ved kaderfostring, metoder for ledelse og praktiseringa av den demokratiske sentralismen...» »Distriktsårsmøtet vil kritisere tendenser til en destruktiv kritikk av partiet og partiledelsen som finnes i Oslo-partiet.» - Samtidig som det innføres et skille mellom konstruktiv, riktig kritikk og destruktiv, feilaktig kritikk, finner vi ikke noe sted konkretisert hvilken kritikk som er riktig når det gjelder kaderfostringa. Hvem definerer dette?

Vi konkluderer vår erfaring med ledelsen at de ser på partikamerater som redskaper for seg sjøl. Når vi ikke er **LYDIGE** redskaper, er vi ikke-eksisterende. (Så sant vi ikke lager bråk).

4. PLANMODELLEN

Når det nå er helt olje på vannet, ser vi gamle synder dukke opp igjen. I en lengre artikkel i TF aug. 1979, har partiformannen en artikkel om krise i partiet, hvor han bl.a. tar opp gjerne linjer for planarbeid: »Jeg vil si at det i alle fall har vært til dels urealistiske planer. Vi bygde ut i alle retninger uten å ta hensyn til prisen det ville koste og fikk svi for det. Vi trenger grundige studier av åssen sånne feil kunne oppstå, fordi de ikke er representative bare for SK.» - Vi har ikke sett noe opplegg for grundige studier. Istedet ramser FFP januar 1981 opp: Afghanistan-uke, Forsvarspolitisk uke, KK-kampanje. Vi får 8.mars og 1.mai, direktiv om å møte på valgtester. - Vi er ikke uenig i disse sakene, men er skeptiske til hva dette opplegget vil bety for den enkelte avdeling, og vi mener det er samme planopplegg som tidligere.

Med det plan-opplegget som nå eksisterer, blir det konkret lite spillerom for avdelingenes initiativ.

5.KINA

I alle aviser og blandt folk ellers, foregår det diskusjoner om Kina. For mange av oss som har blitt rekruttert til AKP(m-l), har Kina, Mao og ikke minst kulturrevolusjonen betydd mye. Hvem husker ikke hvilke håp vi hadde til sosialismen, til å bekjempe byråkrati under sosialismen ved å ha fri meningsutveksling i form av veggaviser, rett til å tilbakekalle ledere, at partifunksjonærer en viss del av året skulle ut i praktisk arbeid. - Det er vanskelig i dag å vite om disse illusjonene kunne holde mål. Linjer har stadig blitt endret i Kina, og kultur-revolusjonen er dømt nord og ned.

Men det viktigste for oss er likevel partiets behandling, eller manglende sådanne av Kina. Oss bekjent, har det ikke vært noen partidiskusjon om utviklingen i Kina, i løpet av de siste åra. Men Klassekampen, som er partiets organ, har hatt en masse artikler om Kina. Disse har en tendens til å være avskrift fra Hsinua. Til tross for at KKP har dreid hit og dit, så har vi dreid etter. Vi mener dette utgjør en stor fare for at vi kan havne i samme situasjon som NKP i forhold til Russland. Vi mener AKP(m-l) ville klart seg mye bedre om partiet hadde hatt en sjølstendig linje. Vi mener og det er udemokratisk at KK (partiledelsen?) har en linje som kjøres ut i dette spørsmålet, uten at Kina og utviklingen der har vært diskutert i partiet. Det hindrer i høyeste grad sjølstendig tenkning at vi først skal finne ut HVA de gjør i Kina, så HVORFOR DET ER RIKTIG det de gjør i Kina, så FORSVARE det de gjør i Kina. Det er også et hinder for enhet med andre progressive i og utafor andre partier, og en latterliggjøring av oss sjøl. - Til slutt vil ingen ta oss på alvor.

SLUTTORD

Dette er noen av våre erfaringer og syns-

punkter. Disse gjør det meningsløst for oss å fortsette som medlemmer i et parti med en ledelse som vi ikke har tillit til. - Bl a. fordi den driver en manipulering (alt innafor vedtektene) som gjør det umulig for oss å TRO PÅ DEN også i andre spørsmål, og tross alt er jo partiet bygd opp rundt spørsmålet om tvil og tro. Og vi har omsider begynt å erfare at det ikke er gull alt som glimrer. Landsmøtepapirene svekker oss ikke i dette synet.

Vi ønsker ikke å gå ut offentlig mot partiet. Vi er fullstendig klar over at det finns mange hederlige og bra kamerater som ikke har samme syn som oss. Vi ønsker fortsatt å jobbe sammen med disse kameratene, og ikke skade hverken dem eller de sakene de jobber for.

Vi håper dette innlegget kan tas inn i TF. At det fremdeles er såpass rom under taket i AKP(m-l) - at vi ikke - som AP's Alta-motstandere - blir nektet dette siste innlegget i vår egen presse. Vi ønsker også selvsagt, om det er mulig, å få se eventuelle reaksjoner på dette innlegget.

Da vi etter tegn i tiden, er »høyre» mennesker som skal overbevises om at vi har feil, eller utryddes med hard hånd - alt etter hvilken kategori vi vurderes å falle i, så må vi få lov å si at dere kan spare dere bryet med å overbevise oss »om at vi har tatt feil». Vi har ønsket, og ønsker fortsatt at folk gidder å lytte til oss, og vi ønsker å diskutere. Vi har oppfattet m-l-m som studier av virkeligheten, oppsummering av klassekampen gjennom tidene. Som medlemmer av et kommunistisk parti, om enn lite, hadde vi håpet å få være med på å oppsummere de siste ti års hendelser og være med på å utvikle historien videre. Så er ikke tilfelle, og vi sier derfor takk for oss.

»Sørg ei kjære fader du ...».

Ole, Hans, Satie.

SVAR TIL UTMELDINGSBREVET Av Pål S.

Når folk har vært medlem av et kommunistisk parti i mange år og så melder seg ut, så er det naturlig å spørre om årsakene. De slutta seg til partiet for å kjempe *mot* kapitalismen og imperialismen og kjempe *for* den sosialistiske revolusjonen og kommunismen. Dette gjaldt helt opplagt også Ole, Hans og Sofie. De har brukt store deler av tida si, kreftene sine, lønna si osv. for partiet. Hvorfor melder de seg nå ut av partiet? I utgangspunktet finnes det flere muligheter. Dersom de ikke lenger støtter partiets mål, dersom de ikke lenger regner seg som kommunister og ikke ønsker proletarietets diktatur, er det logisk at de melder seg ut. Dersom de mener at partiet har forrådt sitt grunnlag og blitt et borgerlig arbeiderparti er det også logisk. Det kan også tenkes at de fortsatt sympatiserer med partiets mål, men at de sjøl ikke ønsker å kjempe aktivt for det. Og det kan tenkes flere grunner. Brevet fra Ole, Hans og Sofie gir faktisk svært få holdepunkter her.

De sier ikke at de har tatt avstand fra en kommunistisk strategi. Dersom de fortsatt er for revolusjon og sosialisme er det nærliggende å spørre seg: Hvordan har de tenkt å kjempe for sosialismen? Brevet deres lanserer ikke noe alternativ. De ønsker ikke å skade partiet, - bra, men *det* er mildt sagt en nokså passiv måte å kjempe for sosialismen på. Til sjuende og sist kan ingen fri seg fra det personlige ansvaret for sine handlinger. En kommunist står ikke i siste instans til regnskap overfor sentralkomiteen i AKP(m-l). En står til ansvar overfor historia og overfor arbeiderklassen. Om en sjøl gir opp kampen, nytter det ikke å skylle på sentralkomiteen.

Sjøl om en leser den kritikken de tre har av partiet mange ganger er det umulig å finne så mye som et forsøk fra dem på å vise at partiet har svikta sin revolusjonære målsetting. Det ville heller ikke la seg gjøre. Partiets kommunistiske prinsipper er nemlig de samme som en gang fikk de tre til å melde seg inn.

På tross av dette har de tre valgt å forlate partiet.

Hvilke argumenter bruker de?

Sjøl deler de argumentene inn i seks punkter. Tre av punktene tar opp partidemokratiet. Ole, Hans og Sofie formulerer det slik at det har vært en diskusjon «om å få lov å diskutere og sette spørsmålsteget ved de politiske linjene». De mener tydeligvis at denne diskusjonen er konkludert med at dette ikke er lov. Som eksempel på dette nevner de Kina: «Vi mener og det er udemokratisk at KK (partiledelsen?) har en linje i dette spørsmålet, uten at Kina og utviklingen der har vært diskutert i partiet.» Mangelen på en Kina-diskusjon er et av de viktigste eksemplene de bruker på at partiet er blitt så udemokratisk at de ikke lenger kan være medlemmer. Dette brevet offentliggjøres i samme nummer som tre artikler som lanserer en stor Kina-diskusjon i partiet. Da de tre meldte seg ut visste de at denne diskusjonen ville komme, fordi dette var vedtatt alt i fjor høst. Likevel hadde de ikke tålmodighet til å vente på denne diskusjonen. Til lesere som måtte sympatisere med noe av det de tre sier vil jeg si: Synes dere det diskusjonsopplegget som presenteres av Kina svarer til den beskrivelsen dere gir av partidemokratiet? Legger de opp til en «avskrift av Hsinhua»? Åpner det for «en stor fare for at vi kan havne i samme situasjon som NKP i forhold til Russland»? Det har opplagt vært en slik fare, men jeg vil tru at enhver som leser Kinastoffet i TF vil innse at den faren ikke er særlig overhengende nå.

Det er med andre ord mulig «å stille spørsmålsteget ved de politiske linjene». Ikke bare når det gjelder Kina. Sosialismediskusjonen fortsetter. Diskusjonen om arbeidsprogrammet er i gang. Diskusjonen om en konkret norsk oljepolitikk, industripolitikk osv. er i gang. Her er det ulike syn og de får også komme fram. Det de tre vrir seg utenom er at et parti ikke kan bygge programmet sitt på spørsmålsteget. De som vil forlate ei bestemt linje ønsker sjølsagt å erstatte den med noe annet. I partiet

har det vært en kamp mellom dem som vil holde på partiets kommunistiske grunnprinsipper og de som (under dekke av å stille spørsmålsteget) vil avskaffe den demokratiske sentralismen til fordel for fraksjonsfrihet, de som vil erstatte den revolusjonære linja vår med reformisme og de som helt vil forlate kommunismen. Helge Ør sloss i partiet i fjor, under dekke av å være »udogmatisk», »stille spørsmålsteget ved vedtatte sannheter» osv. Men nå har han vist at han kjempet for å avskaffe partiets kommunistiske grunnsyn. Det er partiets demokratiske rett å forsvare seg mot dette. Vi har slutta oss sammen på helt frivillig basis, for å kjempe for revolusjon og kommunisme. Da er det en naturlig ting at det blir ført kamp når noen forsøker å endre hele partiets grunnlag. Det at dette blir avvist betyr sjølsagt ikke at diskusjonen forstummet i partiet.

Et annet argument er at det er forskjell »mellom høy og lav» i partiet. Dette kan oppfattes som en insinuasjon om at ledelsen er korrupt og tar seg personlige rettigheter som partimedlemmene ikke har. Helge Ør i hevdet dette. Jeg oppfordrer alle til å lese det han sier i »Dag og Tid»-intervjuet og ta stilling til om de synes det er hold i argumentene. Men de eksemplene som Ole, Hans og Sofie bruker inneholder ikke noe argument for at ledelsen er korrupt. Kanskje mener de heller ikke å insinuere det. Tron Ør har uttalt seg mot Ungarninvasjonen. Javel. Hvilket partivedtak er det brudd på? Ikke et eneste. Det nye er at han erklærte seg uenig med Mao på ett punkt, nemlig Ungarn. Tidligere oppfatta vi ganske visst alt Mao og Stalin hadde sagt som partilinja, også når det gjaldt historiske detaljspørsmål. Men det var feil av oss. De tre kan da umulig mene at vi skal ha slike forhold tilbake? Trons uttalelser om Ungarn vakte oppsikt. Men har det ikke vist seg seinere at et hvilket som helst partimedlem har hatt samme rett? Skjer det ikke at menige medlemmer også i Klassekampens spalter kritiserer det ene eller det andre som marxistiske klassikere har sagt? Har vi ikke sett framskredne eksempler på kritiske analyser slik som f.eks. Jorun S. utmerka artikkel om kvinneanalysen til Engels? Om Ole,

Hans og Sofie skulle ha ønsket å forsvare Ungarn-invasjonen mens de ennå var medlemmer kan jeg garantere at de ville fått like stor rett til det som Ør hadde til å kritisere den.

Videre kritiserer de tre planmodellen, og mener at partiet fortsatt pålegger grunnorganisasjonene for mye. Til dette er det å si: Dersom det er opposisjonelt å ha kritikk av arbeidsmåten til partiet, så er jeg opposisjonell. Jeg synes vi fortsatt gjør byråkratiske feil, har dårlig masselinje og har trøbbel med å finne en riktig balanse mellom plan og smidighet. Men en løser jo ikke dette ved å melde seg ut. Dette spørsmålet er under kontinuerlig debatt i partiet. Den planen som de tre kritiserer bygger på diskusjoner i DSene, og ikke minst slike tiltak som forsvarspolitisk uke og Afghanistan blei godt mottatt i partiet. De blei gjennomført uten at SK sendte ut noe direktiv om dem. KK-kampanja krevde også lite krefter. Dette betyr ikke at vi er tilfreds. Partiledelsen vil snart igjen gå ut med diskusjonsopplegg om det videre partiarbeidet framover. Om noen da mener at det eller det direktivet er feil eller går inn for ei helt annen prioritering, regner vi med å få høre det.

Det som gjenstår av kritikken fra de tre er det de kaller »ledelsens menneskesyn». Sjøl om jeg ikke kjenner meg igjen i den reint negative beskrivelsen av ledelsens »redskapstenkning», så finnes det opplagt et visst poeng her. Vi har gjort feil i kaderbehandlinga, vi har undervurdert medlemmene som ressurser. Men landsmøtet var jo helt klart i kritikken sin av slike tendenser. Derfor virker det ulogisk at de som har en kritikk av denne typen bruker landsmøtet som et argument for å gå ut. Landsmøtets vedtak må jo heller oppfattes som en oppfordring til å skjerpe kampen mot eventuell »redskaps-tenkning». Landsmøtevedtaket om dette er en støtte til enhver som måtte ønske å føre kamp mot byråkratismen i partiet uansett hvor denne byråkratismen måtte opptre.

Dette er altså grunnlaget for utmelding som de tre legger fram. Jeg synes det er tynt.

De holder fram ei utstrakt hand til slutt. De vil ikke skade partiet eller de sakene vi jobber

or. Utmerka. Vi ser gjerne Ole, Hans og Sofie som samarbeidspartnere i streikestøttearbeid, Afghanistanarbeid eller andre fronter av klassekampen der det er sårt bruk for folk. Og vi diskuterer gjerne. Men de beste mulighetene for diskusjoner blir likevel i partiet, for sjøl om vi

tar godt vare på synspunkter og forslag fra ikke-medlemmer, blir det til sjuende og sist partiorganisasjonen som må avgjøre innholdet i AKP(m-l)s arbeidsprogram, partiets forhold til Kina osv.

Tor M – "OPPOSISJONEN", LANDSMØTET OG OSLO-ÅRSMØTET

I AKP(m-l) har vi hatt over ett år med hard intern partidiskusjon. Det har vært en hard og opprivende diskusjon med store politiske (og personlige) motsigelser. Mye kritikk blei retta mot det daværende SK, og SK kom samtidig med harde angrep og kritikk av mange av kritikerne.

»OPPOSISJONEN» HVA VAR DET?

En uheldig side ved partidiskusjonen/partikampen var tendensen til blokkdannelse »mot SK» eller »for SK». Hvem som har hovedansvaret for det, skal jeg la ligge. Men det blei i hvertfall begått feil på begge sider som bidro til at sånne tendenser fikk utvikle seg.

Nå, etterpå, er det lett å se hvor forrykt en sånne to-delning var. Mange spørsmål var oppe i diskusjonen: partidemokratiet, planmodellen, KK som dagsavis, den demokratiske sentralismen og partimodellen, ex-DS-formannen og fraksjonsparagrafen, prioriteringa av faglig arbeid, fagforeningsnøytraliteten, økonomismen, høyreavvik, partiet under sosialismen, for å nevne noe av det viktigste. I virkeligheten så fantes det aldri noen blokk, noen »opposisjon» som stod sammen mot partiledelsen i alle, eller de fleste av disse spørsmåla. I denne såkalte »opposisjonen» gikk i virkeligheten oppfatningene på kryss og tvers. Når det f.eks. blei reist kritikk av åssen demokratiet har fungert (en kritikk som i mangt og mye har vært riktig), så blei det på den andre sida lansert vidt forskjellige *løsninger* på problemene. Det

samme kan sies om en hel rekke andre spørsmål. Ta for eks. SKs nedprioritering av det faglige arbeidet. Som løsninger på dette avviket har det vært lansert de forskjellige standpunkter: mer sentralisme, mindre sentralisme, rein økonomisme, tradisjonell syndikalisme og super-»revolusjonær» venstre-syndikalisme.

IKKE-ANGREPSPAKT

Sjøl om altså »opposisjonen» aldri var noen enhetlig blokk, politisk og ideologisk, så opptrådte den i mangt og mye (særlig i begynnelsen av partidiskusjonen) *som om* den var det. I store deler av »opposisjonen» herska det en slags ikke-angrepspakt. Ikke i den forstand at det fantes noen hemmelig avtale. Men i den forstand at i innlegga i FFP og TF så blei skytset fra store deler av »opposisjonen» så og si utelukkende retta mot partiledelsen. Polemikken oss i mellom, på tross av stor uenighet, har så og si ikke forekommet.

Det er forståelig at det blei sånne. For f.eks. så var det en god del ved partiledelsens egen virksomhet som bidro til å samle kritikerne i arma på hverandre (debattstilen, massiv taushet i begynnelsen av prinsipp-programdiskusjonen for å nevne noe). Men viktigere var nok en god del frustrasjon, langvarig irritasjon fra mange medlemmer. »Nå skulle det faen danse meg bli oppvask! Det er det viktigste!» Og så blei det sett gjennom fingra med flere feilaktige og revisjonistiske standpunkter. »Nå var det viktigst å kritisere partiledelsen!»

Det var og er sjølsagt riktig å kritisere partiledelsen når den gjør feil. At det gamle SK

gjorde en god del feil. Å kritisere det var både riktig å nødvendig. Men tendensene til blokkdannelse, tendensene til «ikke-angrepspakt», var en stor og skadelig feil. Disse tendensene har oppmuntra høyre-feil i partiet, og har gjort at de lettere har fått spre seg.

HVILKE INNRØMMELSER FIKK »OPPOSISJONEN» PÅ ÅRSMØTET OG LANDSMØTET?

Jeg har hørt kamerater si at på landsmøtet og Oslo-årsmøtet blei «opposisjonen valsa ned» og at «lite, eller ingenting er tatt til følge». Dette mener jeg er helt feilaktig.

For det første: Det finns ingen «opposisjon» som det er mulig å tilfredsstille kollektivt. Det noen vil være enig i, vil andre være uenig i. Det eneste som har samla den såkalte «opposisjonen» er det å kritisere partiledelsen og det aleine.

For det andre: Hvis en studerer SKs beretning, det vedtatte prinsipp-programmet, vedtaket om situasjonen i partiet og de andre vedtaka så vil en se at svært mye av den kritikken som er kommet fram er tatt til følge. Utsagnet om at «ingenting av kritikken er tatt til følge» er i virkeligheten ikke av denne verden. Den er hinsides alle fakta. På punkt etter punkt er kritikken slått igjennom. Nøyaktig det samme kan sies om vedtaka fra Oslo-årsmøtet.

En god del standpunkter blei sjølsagt avvist. Og jeg tror faktisk at det store flertallet i «opposisjonen» er godt fornøyd med det.

Det finns vedtak der jeg mener landsmøtet gjorde feil. Vedtak jeg er helt uenig i og som irriterer meg enda. Det samme mener nok også andre kamerater, både blant de som var der, og de som ikke var der.

En del omstridte punkter i partidiskusjonen blei ikke konkludert på landsmøtet. De står åpne. Og på noen punkter bærer vedtaka preg av kompromisser.

»OPPOSISJONENS» ARBEIDS- BETINGELSER PÅ ÅRSMØTET OG LANDSMØTET

Her mener jeg det er lite å klage på. Både i forberedelsene (gjennom delegatkonferansene) og i gjennomføringa av Oslo-årsmøtet og landsmøtet. De viktigste komiteene som valgkomite' og redaksjonskomite' blei satt sammen med flere ulike syn representert (på Oslo-årsmøtet, riktignok etter kampvotering der ensidigheten røyk på et velfortjent nederlag.)

På begge møtene var det større enhet enn de fleste (alle?) hadde venta. En god del prinsipper og viktige vedtak ellers blei vedtatt enstemmig eller nesten enstemmig. Men det fantes også viktige motsigelser, kamp og kampvoteringer. Hele stilen, både på Oslo-årsmøtet og landsmøtet representerer et avgjort framskritt i forhold til tidligere landsmøters og distrikts-årsmøters tendens til overflatisk og «monolittisk» enhet på den ene sida og altfor firkanta og «beinhard» kampmetoder på den andre sida.

»OPPOSISJONEN» OG FRAMTIDA

Jeg har hele tida brukt ordet opposisjon i anførselstegn. Den finnes ikke. På den andre sida er det klart at fortsatt finnes det en god del uenighet i partiet. Det er sjølsagt verken mulig eller ønskelig med et parti som er fullstendig enhetlig a la Hoxhas «monolittisme». »Fullstendig enhet oppstår bare på en kjerkegård.»

Noen kamerater jeg har snakka med har uttrykt eller mistanke om noen slags forestående «utrensning» eller «stor oppvask» etter landsmøtet og Oslo-årsmøtet. En sann frykt er fullstendig grunnløs. Ser en f.eks. på det nyvalgte distriktsstyret i Oslo så består det av flere kjente kritikere. Det samme gjelder DS' underutvalg. Og SK har på ingen måte krevd at disse kameratene skal kle seg i verken sekk eller aske.

**ET STERKERE
OG BEDRE PARTI**

Alle problemer er sjølsagt ikke slutt i og med Oslo-årsmøtet og landsmøtet. Oslo-partiet sliter med flere problemer. DS har hatt sine oppstartingsvansker, det finnes organisatoriske problemer, problemer med mange steder med å få »starta maskineriet» og det finns fortsatt politiske og ideologiske høyrefeil. Dette må vi

ordne opp i på en nøktern måte og vi må ta den tida som trengs.

Samtidig har vi et ekstremt behov for å markere partiet i klassekampen på enrekke områder, ja situasjonen i den norske klassekampen roper på partiets innsats. Med fornuftig indre korrigering og sterkere ekstern markering har vi en historisk sjanse til å ta avgjørende skritt framover.

Tor M

VEDTAK FRA ÅRSMØTET I AKP(m-l) I JERN & METALL I OSLO

Presentasjonen av landsmøtet i KK 30.12.80

Årsmøtet vil kritisere hovedoppslaget og framstillingen av situasjonen i partiet i KK 30.12. »Eit samla og sterkt parti». På bakgrunn av de sterke uenighetene som har vært og fortsatt er i partiet, mener vi at dette oppslaget er en sterk skjønning og fortegnning av situasjonen. Det er fortsatt krise i partiet. Vi veit at mange kamerater i Oslo-partiet vurderer

sitt medlemskap. Oppslaget »eit samla og sterkt parti» kan ikke trylle vekk disse realitetene, men kan snarere bidra til å gjøre situasjonen vanskeligere.

Vi håper at LM-dokumentene og valgene vil bidra til en virkelig styrking av partiet, men det kan ikke skje gjennom å underslå virkeligheten i partiet med usanne oppslag. ☐

Situasjonen i partiet

Situasjonen i underdistriktet er prega av oppløsningstendenser, manglende entusiasme og lite organisatorisk driv. Utad vises vi ikke bortsett fra i de enkelte klubbene der vi stort sett har framgang i det faglig-politiske arbeidet, uten at det foreløpig har gitt partiet større oppslutning. I diskusjonene foran landsmøtet og distriktsårsmøtet har det kommet fram mye kritikk av partiet, en kritikk som i særlig grad har retta seg mot partiledelsen. Delegatkonferansen foran distriktsårsmøtet der samtlige lag i underdistriktet var representert, vedtok mot 1 stemme en uttalelse som bl.a. sier at hovedproblemet i Oslo-partiet er ei omfattende tillitskrise mellom grunnplanskaderen og partiledelsen, særlig SKAU.

Distriktsårsmøtet for Oslo forklarer at

oppløsningstendensene tar form av høyreavvik på en rekke områder, og at høyre er hovedfaren i Oslo-partiet. Landsmøtet trekker på samme måte fram kampen mot høyrefaren som den viktigste i partiet framover, og utviklinga av høyretendensene som det viktigste avviket i landsmøteperioden.

Årsmøtet i AKP(m-l) i jern & metall industrien i Oslo er grunnleggende uenig i dette synet. Vi mener krisa er oppstått pga. politiske linjefeil som har prega partiet i landsmøteperioden:

- Manglende innretning på arbeiderklassen.
- Dårlig prioritering av dagkampen, særlig arbeiderklassens nære interesser
- Dårlig utnyttelse av mulighetene for legalt politisk arbeid.

- Innadvent organisering, med en alt for stor mengde papirer, direktiver og forordninger, byråkrati.
- Særlig store avvik i praktiseringa av den demokratiske sentralismen.
- Dårlig masselinje, både i partiet og utafor. Kaderens evner og ressurser blir ikke brukt.
- Partiet går inn i sitt niende år uten et arbeidsprogram.
- Vi har ingen oljepolitikk, industripolitikk eller økonomisk politikk samtidig som man setter i gang en kampanje for å utgi kapitalen på norsk.

Tilsammen utgjør disse feila et strategisk avvik i forhold til arbeiderklassen og det arbeidende folket i Norge, og et avvik i forhold til dagskampens betydning, både den økonomiske og politiske.

Avviket skiller oss fra vanlige folk og hindrer oss i å gro røtter i arbeiderklassen. Det er et sekterisk avvik av »venstre» type.

Vi er oppmerksomme på de alvorlige høyretendensene som distriktsårsmøtet og landsmøtet har pekt på, men vi trur ikke en kampanje mot høyreavviket vil korrigere dette. Det vil fungere som et dekke for langvarige og alvorlige avvik som etter vår mening er hovedårsaken til våre problemer, og som bare vil øke den frustrasjonen som allerede er sterk i vår bransje.

Vi trur også mye av det som er putta i sekken »høyre-avviket» har sin bakgrunn i årelang grubling over viktige prinsipp-spørsmål som nå kommer fram som åpent formulert kritikk og spørsmål som partiledelsen burde ønske velkommen i stedet for å gå i skyttergravene.

Vedtatt på årsmøte i
AKP(m-l) i jern & met. industrien
i Oslo. Februar 1981.

KOMMUNISTISK ARBEID PÅ JOBBEN

Kommentar til vedtaket fra årsmøtet i Jern & Metall.

Vedtaket er ei meningsytring som retter seg mot analysen til Oslo-årsmøtet og landsmøtet, og den må respekteres som det. Dette vedtaket blei fatta på et tidspunkt da Helge Ør is fraksjon ennå var medlemmer av partiet. Denne fraksjonen har nå gjort det klart at den avviser hele marxismen-leninismen og ser på partiets mål som en politisstat. Det burde nå være klart for de fleste at Helge Ør og hans meningsfeller står nokså langt til høyre for partiet og at deres linje representerte en høyrefare. Det er også kjent at Helge Ør's synspunkter hadde oppslutning fra enkelte partimedlemmer i jern- og metall i Oslo. Det er jo sjølsagt at årsmøtet i underdistriktet ville tatt avstand fra HØs linje om de hadde kjent til den. Derfor kan en i det minste si at årsmøtet undervurderte høyrefaren, og kanskje ville vurdert den annerledes i lys av der, siste utviklinga. Spørsmålet om tillitskrise må jo også stå ganske annerledes nå etter

landsmøtet. Landsmøtedelegatene fra hele landet var med på en grundig diskusjon av kandidater til den nye sentralkomiteen og valgte (sjølsagt på grunnlag av tillit) en sentralkomite med over 50% nye medlemmer. Det ville være rimelig at denne nyvalgte sentralkomiteen fikk litt tid på seg før en eventuelt begynte å snakke om tillitskrise.

Når dette er sagt ønsker jeg å føre debatten inn på noen av de områdene årsmøtevedtaket tar opp. Det er viktige emner som det burde være mulig å føre en saklig og god debatt om. Årsmøtet nevner 8 spørsmål. Jeg vil dele dem inn i fem områder:

1: »Manglende innretting på arbeiderklassen. - Dårlig prioritering av dagskampen, særlig arbeiderklassens interesser.»

Dette området trenger vi en omfattende diskusjon om. I forrige TF trykte vi et battinnlegg om kommunistisk arbeid på jobb-

en som tok opp spørsmålet om å rette partiarbeidet inn på arbeidsplassene, og som tok opp forholdet mellom økonomisk kamp og politisk og teoretisk kamp på arbeidsplassene. Det ville vært nyttig om deltakerne på årsmøtet i jern og metall bidro med synspunkter på hvordan vi skal vinne større oppslutning om partiets politikk på arbeidsplassene, særlig i en situasjon der vi har flere faglige tillitsmenn enn noen gang.

2. »Dårlig utnyttelse av mulighetene til legalt politisk arbeid.»

Dette er en svakhet som den daværende partiledelsen tok opp i samband med valgkampen i 1979. Siden da har det skjedd ei viss utvikling på dette området, men det er ingen grunn til å si at problemet er løst. Her vil også synspunkter og forslag om hvordan dette kan gjøres bedre, bli mottatt med takk.

3. »Innadventd organisering, med altfor stor mengde papirer, direktiver og forordninger, byråkrati. - Særlig store avvik i praktiseringa av den demokratiske sentralismen.»

Dette er viktige problemer, og det ville være svært nyttig å få konkretisert hvilke direktiver kameratene mener er unyttige og hvilke papirer vi bør skjære ned på. Mesteparten av det »papiret» som blei utgitt i fjor var f.eks. forberedelser til landsmøtet, og store demokratiske diskusjoner i partiet har en tendens til å kreve nokså mye papir. Men det kan godt hende at det kunne vært gjort smidigere og enklere. Vi sendte ut et høringsdirektiv til alle partiavdelinger om dette og andre planspørsmål i fjor. Men dessverre var det bare 7% av partiavdelingene som svarte. Dette undergraver jo partidemokratiet og reduserer partiledelsens mulighet til å fatte vedtak som er i samsvar med avdelingenes ønsker.

Når det gjelder formuleringa om særlig store avvik i den demokratiske sentralismen så er det vanskelig å ta stilling til det uten å være konkret. Gjennom tida er det gjort viktige brudd på den demokratiske sentralismen på alle nivåer i partiet, men det har også vært en kamp om prinsippene for den demokratiske sentral-

ismen.

En konkretisering her ville gjort det lettere å føre debatten videre.

4. »Dårlig masselinje, både i partiet og utafor. Kaderens evner og ressurser blir ikke brukt.» Dette problemet pekte også landsmøtet på og oppfordra hele partiet til å aktivisere seg for å løse det. Det er blitt gjort noe etter landsmøtet for å følge opp vedtaket, men langt fra nok. Vi veit f.eks. at en del partimedlemmer er passive, samtidig som f.eks. Afghanistankomiteen er fullstendig i beit for aktivister. Her finnes det opplagt ressurser i og utafor partiet som kunne bedre situasjonen. En sjølkritisk debatt om masselinja vår og hvordan vi kan utnytte ressursene bedre ville være svært bra.

5. »Partiet går inn i sitt niende år uten et arbeidsprogram. - Vi har ingen oljepolitikk, industripolitikk eller økonomisk politikk samtidig som man setter i gang en kampanje for å utgi kapitalen på norsk.»

Den første setningen er ikke helt riktig. Partiet hadde et arbeidsprogram i sine tre første år. Men fra -75 til -81 har vi ganske riktig ikke hatt noe. Nå finnes det imidlertid et utkast til et slikt program, et direktiv om å diskutere det og en plan for å gjøre det ferdig. Kameratene i jern- og metall og alle andre partikamerater har nå en ypperlig anledning til å bidra til å rette på det problemet årsmøtet peker på her.

Når det gjelder oljepolitikk, industripolitikk og økonomisk politikk, så har SK satt ned et utvalg for å utrede disse spørsmåla. Dette skjedde 3 - 4 måneder før jern- og metall vedtaket. Det første produktet foreligger nå i bokform og disse spørsmåla vil stå sentralt på årets sommerleire. (Forslaget til arbeidsprogram inneholder et forslag til en slik politikk som etterlyses.) Her er det nok en mulighet til å rette på det årsmøtet kaller et strategisk avvik ved å delta på sommerleirene og skrive kritikk og forslag.

I denne sammenhengen blir det vanskelig å forstå det årsmøtet sier om planen om å utgi Kapitalen på norsk. Dette står under følgende rubrikk: »Vi mener krisa er oppstått pga. politiske linjefeil som har prega partiet i

landsmøteperioden.» Betyr dette at det er en politisk linjefeil å gjøre det så lenge vi ikke har en konkret økonomisk politikk? I begge tilfeller mener jeg dette standpunktet må være feil. Fordi:

Vi som er medlemmer av AKP(m-l) har et svært lavt nivå på politisk økonomi. Dersom vi skal løse oppgaven med å analysere norsk økonomi, trenger vi et redskap til å gjøre det med. Vi kan ikke gjøre det på grunnlag av antakelser eller fordommer. Det redskapet vi trenger er den marxistiske politiske økonomien,

og den finner vi best framstilt i Kapitalen. Å stille disse to oppgavene i motsetning til hverandre virker nokså lite gjennomtenkt.

Jeg håper dette kan danne grunnlag for en konstruktiv debatt om blant annet kommunistisk arbeid på jobben og om partiets oppgaver i 80-åra. Her finnes det opplagt mange kamerater over hele landet som har viktige erfaringer å bidra med.

Kameratslig hilsen
Pål St [redacted]

Innhold

Leder: Kina-diskusjon i partiet.	2.
Kritikk av sider ved politikken til KKP.	2.
Hva skjer i Kina Hvordan bør vi forholde oss til KKP?	12.
Om Kinas politiske linje etter kulturrevolusjonen.	21.
Organisasjonsrapport.	25.
Glømt ikke den ideologiske kampen.	28.
Verv stemmer!	31.
Forslag til nytt kontingentsystem i partiet.	33.
Kan vi øke farten i 21.august-arbeidet?	35.
Partiets kvinneutvalg blir oppretta.	37.
Utmeldingsbrev til medlemmene i AKP(m-l).	38.
Svar til utmeldingsbrevet av Pål S [redacted] n.	41.
Tor M [redacted]: »Opposisjonen», landsmøtet og Oslo-årsmøtet.	43.
Vedtak fra Årsmøtet i AKP(m-l) i Jern&Metall i Oslo.	45.
Kommunistisk arbeid på jobben.	46.